วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ Thammasat EconomicJournal
ปีที่ 32 ฉบับที่ 3 ธันวาคม 2557 Vol. 32, No. 3, December 2014

มองเหลือง-แดง ผ่านข้อความคิดทางการเมือง

(The shades of Red and Yellow: evidence from survey data)

วรรณวิภางค์ มานะโชติพงษ์[1]

Abstract

In Thailand, the political conflict during the past decade had led to a political polarization. This polarization is usually generalized as occuring between two groups: the red-shirt and the yellow-shirt. Despite such a practical depiction of the conflict, a conclusion should not be reached too hastily that the supporters of each color group simply share the same political attitudes and goals. Using survey data collected in 2012, this paper seeks to gain a better understanding of the variations in political attitudes within each group of political supporters. It also examines whether the red-shirt supporters and the yellow-shirt supporters are different in terms of their socioeconomic status and social preferences. The findings suggest that there are some variations in political attitudes and goals within each color group—there are at least 4 shades red-shirt and 3 shades of yellow-shirt. Results from an additional econometrics analysis suggest that the key determinants of political

[1]อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.อัครพงศ์ อั้นทอง ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างมากในการวิเคราะห์โดยใช้ Principal Component Analysis (PCA) และ Cluster Analysis สำหรับการแบ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ขอขอบคุณความช่วยเหลือเกี่ยวกับเนื้อหาในแบบสอบถามจากคณะนักวิจัยในโครงการทบทวนภูมิทัศน์การเมืองไทย ซึ่งประกอบไปด้วย ผศ.ดร.อภิชาติ สถิตนิรามัย ผศ.ดร.ยุกติมุกดาวิจิตร ผศ.ดร.นิติภวัครพันธุ์ ผศ.ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง ผศ.ดร.ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี ผศ.ดร.เวียงรัฐ เนติโพธิ์ อ.ดร.จักรกริช สังขมณี และ อ.ดร.อนุสรณ์ อุณโณ อีกทั้งขอขอบคุณผู้วิจารณ์งานวิจัยฉบับนี้ทุกท่านโดยเฉพาะ ศ.ดร.มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด ดร.อัมมาร สยามวาลา ดร.สมชัย จิตสุชน ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ รศ.ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร ผศ.ดร.อาชนัน เกาะไพบูลย์ และ อ.ปราชญ์ ปัญจคุณาธร

polarization in Thailand are occupation, education and social preferences. Income does not have a statistically significant impact once occupation, education, and social preferences are controlled for. However, because red-shirt supporters are likely to have unstable jobs and less education, they tend to have lower income. This political conflict is arguably a type of class conflict--the one between the volatile emerging middle class and the old middle class.

บทคัดย่อ

ความขัดแย้งทางการเมืองในรอบสิบปีที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการถกเถียงทางความคิดเห็นด้านการเมืองอย่างเข้มข้นในวงกว้าง ความเห็นต่างที่เกิดขึ้นอาจกล่าวโดยสังเขปได้ว่ามาจากสองกลุ่มความคิดทางการเมืองคือกลุ่มเสื้อเหลืองและกลุ่มเสื้อแดง ความรุนแรงเนื่องจากขัดแย้งดังกล่าวได้กระตุ้นให้หลายภาคส่วนพยายามบรรเทาหรือหาทางออกให้กับปัญหา ทั้งนี้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะและสาเหตุของปัญหาเป็นสิ่งจำเป็น งานวิจัยชิ้นนี้พยายามทำความเข้าใจความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงเวลาดังกล่าว (ปี พ.ศ.2547 – พ.ศ.2555) ผ่านการศึกษาถึงลักษณะความคิดเห็นทางการเมืองรวมถึงลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากรที่มีความเห็นพ้องกับกลุ่มการเมืองแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ยังพยายามศึกษาถึงความหลากหลายของความคิดหรือจุดยืนทางการเมืองภายในแต่ละกลุ่มสี จากผลการศึกษาพบว่าประชากรที่เข้าข่ายแต่ละกลุ่มสีนั้นมีความหลากหลายทางความเห็นและไม่ได้มีความเห็นทางการเมืองตรงกันในทุกด้าน โดยภายในกลุ่มคนเสื้อแดงเองนั้นมีอย่างน้อย 4 เฉดย่อย และภายในกลุ่มเสื้อเหลืองมีอย่างน้อย 3 เฉดย่อย จากผลการศึกษายังพบอีกว่าปัจจัยที่ชี้ความแตกต่างระหว่างคนเสื้อเหลืองและคนเสื้อแดงคือลักษณะอาชีพ วุฒิการศึกษา เจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม สำหรับตัวแปรรายได้นั้นพบว่าไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติหลังจากที่ได้รวมตัวแปรควบคุมอื่นๆ เช่น อาชีพ วุฒิการศึกษา ฯลฯ ลงในแบบจำลอง ผลการวิจัยนี้มีนัยยะว่าความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้นกลางสองประเภทที่มีความแตกต่างสำคัญอยู่ที่ความมั่นคงในชีวิตโดยผู้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อแดงมีแนวโน้มจะมีความมั่นคงในชีวิตและอาชีพน้อยกว่า (ชนชั้นกลางใหม่) ส่วนผู้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อเหลืองนั้นมีแนวโน้มจะมีความมั่นคงในชีวิตและอาชีพมากกว่า (ชนชั้นกลางเก่า)

1. บทนำ

ความขัดแย้งทางการเมืองในรอบสิบปีที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการถกเถียงด้านการเมืองอย่างเข้มข้นในวงกว้าง ความเห็นต่างที่เกิดขึ้นอาจกล่าวโดยสังเขปได้ว่ามาจากสองกลุ่มความคิดทางการเมือง คือกลุ่มเสื้อเหลืองและกลุ่มเสื้อแดง ความรุนแรงเนื่องจากความขัดแย้งดังกล่าวได้กระตุ้นให้หลายภาคส่วนพยายามบรรเทาหรือหาทางออกให้กับปัญหา ในการหาทางออกนั้น ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะและสาเหตุของปัญหาเป็นสิ่งจำเป็น บทความนี้พยายามทำความเข้าใจความขัดแย้งทางการเมืองดังกล่าวผ่านการศึกษาถึงลักษณะความคิดเห็นทางการเมืองรวมถึงลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากรที่มีความเห็นพ้องกับกลุ่มการเมืองแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ยังพยายามศึกษาถึงความหลากหลายของความคิดหรือจุดยืนทางการเมืองภายในแต่ละกลุ่มสี ผลการศึกษาพบว่าประชากรที่เข้าข่ายแต่ละกลุ่มสีนั้นมีความเห็นหลากหลาย ไม่ได้เห็นตรงกันทุกด้าน โดยภายในกลุ่มคนเสื้อแดงเองนั้นมีอย่างน้อย 4เฉดย่อย และภายในกลุ่มเสื้อเหลืองมีอย่างน้อย 3เฉดย่อย ผลการศึกษายังพบอีกว่าปัจจัยที่ชี้ความแตกต่างระหว่างคนเสื้อเหลืองและคนเสื้อแดงกลับไม่ใช่รายได้ แต่เป็นปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม (socio-economic factors) เช่น อาชีพ วุฒิการศึกษา รวมถึงเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในอุดมคติ และความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ผลการศึกษานี้มีนัยยะว่าความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมาไม่ได้เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นหลักแต่ความขัดแย้งนี้มีเงื่อนไขที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงถึงฐานะเศรษฐกิจสังคมรวมถึงเจตคติเกี่ยวกับการเมืองและสังคมด้วย

เนื่องจากการศึกษาดังกล่าวต้องการทำความเข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างกลุ่มขั้วความคิดทางการเมืองเชิงภาพรวม วิธีการศึกษาที่สามารถตอบโจทย์นี้ได้คือการเก็บแบบสอบถาม โดยคำถามในแบบสอบถามได้เจาะจงด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายต่างๆของรัฐความคิดเห็นด้านการเมืองและจินตนาการทางการเมืองความคิดเห็นเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมา เจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตยความคิดเห็นทางสังคมและเศรษฐกิจ และช่องทางการรับรู้ข่าวสาร โดยถึงแม้การเก็บแบบสอบถามจะมีข้อดีคือสามารถครอบคลุมกลุ่มคนได้มากและทั่วถึง แต่ก็มีข้อเสียคือไม่สามารถใช้เพื่อวิเคราะห์เชิงลึกได้เท่ากับการศึกษาที่อิงวิธีการเชิงคุณภาพ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากงบประมาณที่จำกัดผู้วิจัยจึงไม่สามารถสุ่มเก็บแบบสอบถามได้ทั่งประเทศ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามเลือกกลุ่มจังหวัดให้มีความหลากหลายเพื่อสะท้อนความหลากหลายทางความคิดในประเทศไทยได้มากที่สุด อาธิเช่น ให้มีความหลากหลายทางด้านความคิดเห็นทางการเมือง (คือมีทั้งจังหวัดที่มีสัดส่วนคนเสื้อแดงสูง และจังหวัดที่มีสัดส่วนคนเสื้อเหลืองสูง) และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ (คือไม่ซ้ำภาคกัน) จังหวัดที่ได้คัดเลือกคือกรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก อุดรธานี และ นครศรีธรรมราช โดยจังหวัดอุดรธานีจะเป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีสัดส่วนเสื้อแดงสูง และจังหวัดนครศรีธรรมราชจะเป็นตัวแทนของจังหวัดที่มีสัดส่วนเสื้อเหลืองสูงเป็นต้น ส่วนช่วงเวลาที่เก็บแบบสอบถามสำหรับนั้นอยู่ระหว่างวันที่ 17 เมษายน ถึง 15 มิถุนายน พ.ศ. 2555

การเก็บข้อมูลครั้งนี้ไม่ได้ครอบคลุมทุกจังหวัดในประเทศไทย ดังนั้นผลการศึกษาในส่วนของสัดส่วนประชากรที่มีความเห็นในด้านต่างๆจึงไม่อาจนำมาอ้างอิงว่าเป็นสัดส่วนของประชากรในประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความคิดเห็นทางการเมือง กับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากรนั้นสามารถอ้างอิงได้ หากข้อมูลครอบคลุมประชากรที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกันอย่างทั่วถึง ได้มีการวิเคราะห์เพื่อแยกประเภทความคิดเห็นอย่างเหมาะสม และได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่างานศึกษานี้ได้ตอบสนองเกณฑ์ทั้งหลายเหล่านี้แล้ว

งานศึกษาเชิงปริมาณเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นทางการเมือง และลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากร ในประเทศไทยนั้นยังมีค่อนข้างจำกัด นอกจากงานของ SiamwallaandJitsuchon (2012) แล้วผู้วิจัยยังไม่พบงานอื่นที่ทำการศึกษาในลักษณะนี้ในกรณีของประเทศไทยอย่างไรก็ตามผู้เขียนทั้งสองไม่ได้ทำการวิเคราะห์ถึงเฉดต่างๆในแต่ละกลุ่มสี และไม่ได้ศึกษาถึงรายละเอียดของปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขต่อการเข้าข่ายเฉดสีต่างๆ ดังเช่นที่ปรากฏในงานนี้

2. ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ในงานนี้เป็นข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามรายบุคคลซึ่งผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างให้เป็นตัวแทนประชากรในระดับจังหวัด ทั้งสิ้น 5 จังหวัด คือ อุดรธานี พิษณุโลก พระนครศรีอยุธยา นครศรีธรรมราช และ กรุงเทพมหานคร โดยถึงแม้จะไม่ได้

ครอบคลุมทุกจังหวัดในประเทศไทย ผู้วิจัยหวังว่าข้อมูลที่มีจะยังสามารถสะท้อนประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษาได้ กล่าวคือ สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามความคิดเห็นทางการเมืองได้ สามารถศึกษาลักษณะต่างๆ ของกลุ่มทางการเมืองต่างๆได้ และ สามารถคำนวณสัดส่วนของประชากรที่เข้าข่ายกลุ่มทางการเมืองต่างๆในระดับจังหวัดได้ เป็นต้น

การเลือกกลุ่มจังหวัดทั้ง 5 จังหวัดดังกล่าวมาข้างต้นนั้น มีจุดประสงค์เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายและครอบคลุมประชากรให้มากเฉดสีที่สุดเท่าที่จะมากได้ หรืออีกนัยหนึ่งคือกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีทั้งประชากรเสื้อแดง เสื้อเหลือง และประชากรกลุ่มอื่นๆที่อาจมีความเห็นพ้องกับกลุ่มเสื้อแดงและ/หรือเสื้อเหลืองในบางประการ สำหรับการเลือกจังหวัดให้มีความหลากหลายนั้น ผู้วิจัยได้ใช้สัดส่วนของคะแนนเสียงในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (party list) ที่พรรคเพื่อไทยได้รับในแต่ละจังหวัดเป็นเกณฑ์วัดระดับความเห็นพ้องกับกลุ่มเสื้อแดง[2]

จังหวัดอุดรธานีได้รับเลือกเป็นตัวแทนของกลุ่มจังหวัดที่มีความเห็นพ้องกับเสื้อแดงสูง(Red Area) เพราะมีสัดส่วนของคะแนนเสียงที่เลือกพรรคเพื่อไทยสูงเกือบที่สุดของประเทศ คือเท่ากับร้อยละ 81.64 สำหรับจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นได้รับเลือกเป็นตัวแทนของกลุ่มจังหวัดที่มีความเห็นพ้องกับเสื้อแดงน้อย(Yellow Area) โดยมีร้อยละของคะแนนเสียงที่เลือกพรรคเพื่อไทยต่ำที่สุดในประเทศ คือเท่ากับร้อยละ 5.2 ส่วนจังหวัดพิษณุโลกและพระนครศรีอยุธยานั้น เป็นตัวแทนของกลุ่มจังหวัดที่มีความเห็นหลากหลาย(Mixed Area) โดยจังหวัดพิษณุโลกมีสัดส่วนของคะแนนเสียงที่เลือกพรรคเพื่อไทยเท่ากับร้อยละ 40.71 ในขณะที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสัดส่วนของคะแนนเสียงที่เลือกพรรคเพื่อไทยเท่ากับร้อยละ 58.54 สัดส่วนของคะแนนเสียงที่เลือกพรรคเพื่อไทยในสองจังหวัดนี้ใกล้กับค่าเฉลี่ยของทั้งประเทศ คือร้อยละ 42.26 สุดท้ายคณะวิจัยได้เลือกกรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชากรในเมืองหลวง และเป็นอีกตัวแทนของกลุ่มจังหวัดที่มีความเห็นหลากหลาย

จำนวนตัวอย่างที่เก็บจาก 5 จังหวัดนี้ มีทั้งสิ้น 2,200 ตัวอย่าง แบ่งเป็นจากกรุงเทพ 600 ตัวอย่างและจากจังหวัดอื่นๆ จังหวัดละ 400 ตัวอย่าง[3] โดยใช้วิธีการสุ่มแบบให้สัดส่วน

---

[2]อ้างอิงจากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป วันที่ 3 ก.ค. พ.ศ. 2554

[3]ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากสูตรการคำนวณจำนวนตัวอย่างของ Yamane(1967) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 400 สำหรับจำนวนประชากร 500,000 ขึ้นไป ส่วนในกรณีของกรุงเทพมหานคร คณะผู้วิจัยได้เก็บกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเป็น 600 เนื่องจากมีจำนวนประชากรมากกว่าในจังหวัดอื่นอยากมีนัยยะสำคัญ และมีลักษณะของประชากรค่อนข้างหลากหลาย

ตัวอย่างจากในและนอกเขตเทศบาลเป็นสัดส่วนเดียวกับสัดส่วนประชากรจริง[4]ตารางที่ 1 สรุปจำนวนประชากรจริง และ จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด กรอบเวลาที่ลงพื้นที่สำรวจคือระหว่างวันที่ 17 เมษายน ถึง 15 มิถุนายน 2555

ตารางที่ 1

สรุปจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดตัวอย่าง

จังหวัด	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
พิษณุโลก	849,692	400
อยุธยา	782,096	400
อุดรธานี	1,544,786	400
นครศรีธรรมราช	1,522,561	400
กรุงเทพมหานคร	5,701,394	600
รวม	7,333,182	2,200

3. การแบ่งกลุ่มขั้วทางการเมือง

ตามที่ได้เท้าความในเบื้องต้นว่างานวิจัยครั้งนี้ต้องการหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มขั้วทางการเมือง (หรือความเห็นพ้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองแต่ละฝ่าย) กับตัวแปรอื่นๆกล่าวคือ ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม การศึกษา อาชีพ เจตคติเกี่ยวประชาธิปไตย และอุดมคติเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้วัดกลุ่มขั้วจึงไม่ควรมาจากตัวแปรของลักษณะที่เราต้องการจะหาความสัมพันธ์ มิฉะนั้นจะการวิเคราะห์จะไม่มีความหมายเนื่องจากตัวแปรกลุ่มขั้วทางการเมืองจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ ตั้งแต่ต้น

[4]คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์แบ่งเขตเมือง และ ชนบทตามเขตเทศบาล โดยให้พื้นที่ในเขตเทศบาลเป็นเขตเมือง และ พื้นที่นอกเขตเทศบาลเป็นเขตชนบท ซึ่งอันที่จริงแล้ว การแบ่งเขตโดยใช้เกณฑ์นี้ไม่สามารถสะท้อนความเป็น "เมือง" และ ความเป็น "ชนบท" ได้อย่างสมบูรณ์แต่เนื่องจากการใช้เกณฑ์อื่นๆที่สมบูรณ์กว่านั้นมีความซับซ้อนมากและใช้เวลามากในการพิจารณา คณะผู้วิจัยจึงเลือกที่จะใช้เกณฑ์นี้ และ หวังว่าจะสามารถสะท้อนความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบทได้ดีพอ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมามีความตึงเครียด ประชากรส่วนใหญ่จึงมักไม่สะดวกใจที่จะแสดงจุดยืนทางการเมืองของตนอย่างเปิดเผยการสอบถามให้ผู้ตอบบ่งชี้อย่างตรงไปตรงมาว่าตนสนับสนุนฝ่ายใดนั้นเป็นไปได้ยาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสกัดข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นพ้องกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของแต่ละฝ่ายผ่านการถามคำถามหลายๆถาม ซึ่งคำถามเหล่านั้นจะถามความเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางเมืองภายใต้เหตุผลที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงนำเอาคำตอบของผู้ตอบมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มขั้วทางการเมืองอีกที หลังจากได้ตัวแปรกลุ่มขั้วทางการเมืองแล้ว ผู้วิจัยจึงจะทำมาหาความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆที่สนใจ (เช่นตัวแปรด้าน ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม การศึกษา อาชีพ อุดมคติเกี่ยวประชาธิปไตย และ อุดมคติเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม เป็นต้น)

คำถามที่ใช้บ่งชี้กลุ่มขั้วทางการเมืองในงานนี้ จะถามถึงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อเหตุผลในการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ ทั้งหมด 17 เหตุผล ผู้ตอบจะต้องเลือกระดับความเห็นด้วยต่อทุกๆ เหตุผล ตัวเลือกที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกได้มีทั้งหมด 5 ระดับคือ 1)ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2)ไม่ค่อยเห็นด้วย 3) เฉยๆ/ไม่มีความเห็น/ไม่แน่ใจ 4) เห็นด้วย และ5) เห็นด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามบางรายอาจจะไม่ทราบถึงหรือไม่มีความเห็นกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองบางข้อจริงๆ การมีตัวเลือก "เฉยๆ/ไม่มีความเห็น/ไม่แน่ใจ" นั้นจึงสอดคล้องกับความเป็นจริงและมีความจำเป็นในบริบทนี้

สำหรับเหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมือง 17 ข้อที่นำมาถามนั้นได้แสดงไว้ในตารางที่ 2ซึ่งประกอบไปด้วยเหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีการใช้มาแล้ว หรือที่กำลังถูกผลักดัน หรือที่มีการถกกันระหว่างกลุ่มการเมืองหรือประชาชนทั่วไปในช่วงปี พ.ศ. 2548 - พ.ศ. 2555 ซึ่งเนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองที่ผ่านมามีกลุ่มการเมืองที่อาจบ่งชี้ได้อย่างชัดเจนอยู่ 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือกลุ่มเสื้อแดง และ กลุ่มเสื้อเหลือง คำถามที่ใช้แบ่งจึงนำมาจากเหตุผลของการเคลื่อนไหวที่ใช้โดยสองกลุ่มนี้เป็นหลัก ตัวอย่างเช่น หากผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่น การโกงกินของนักการเมือง และการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านทุนนิยม ก็มีแนวโน้มว่าจะเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อเหลือง ในทางกลับกัน หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอำมาตย์ และ เพื่อให้ทักษิณกลับมาเป็นนายกอีกครั้ง ก็มีแนวโน้มทีจะก็มีแนวโน้มว่าจะเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อแดง

ตารางที่ 2
เหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ใช้เพื่อจัดกลุ่มขั้วทางการเมือง

เหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเสื้อเหลือง	**เหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเสื้อแดง**
ต่อต้านเผด็จการรัฐสภา นักการเมืองรวบอำนาจมากเกินไป ต่อต้านคอร์รัปชั่น และการโกงกินของนักการเมือง ต่อต้านทุนนิยม แก้ไขปัญหาชาวบ้านขายเสียง นักการเมืองซื้อเสียง เพื่อปกป้องสถาบัน การเรียกร้องพื้นที่พิพาทระหว่างไทย – กัมพูชา	ให้มีการจ่ายเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง ให้ทักษิณกลับมาเป็นนายกอีกครั้ง ต่อต้านการรัฐประหาร แก้ปัญหาสองมาตรฐานและความไม่ยุติธรรมในทางกฎหมาย แก้ไขความได้เปรียบเหนือผู้อื่น (การมีเส้นสายไม่เท่ากันของคนในประเทศ) ทำให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างต่อต้านอำนาจนอกรัฐธรรมนูญ ต่อต้านอำมาตย์ ให้มีการแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550
เหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ใช้โดยทั่วไป	
แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน แก้ปัญหาความยากจน	

ทั้งนี้ คำถามแต่ละคำถามนั้นมีจุดประสงค์หลักเพื่อดึงให้คนที่เห็นด้วยกับแต่ละกลุ่มสีแสดงความคิดเห็นของตนโดยไม่จำเป็นต้องตอบอย่างตรงไปตรงมาว่าตนสนับสนุนฝ่ายใด ดังนั้นจุดสำคัญของการตั้งคำถามจึงอยู่ที่การใช้คำศัพท์ให้สอดคล้องกับคำศัพท์ที่ใช้ในการเคลื่อนไหวมวลชนของแต่ละกลุ่ม ตัวอย่างเช่น การ “ต่อต้านอำมาตย์”ของกลุ่มเสื้อแดง หรือการ “ต่อต้านเผด็จการรัฐสภา” ของกลุ่มเสื้อเหลืองเป็นต้น

หลังจากที่ได้คำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเห็นด้วยกับประเด็นข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์เพื่อบ่งชี้ขั้วความคิดเห็นทางการเมืองความเห็นต่อเหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้ง 17 ข้อข้างต้น ขั้นตอนการบ่งชี้ความคิดเห็นทางการเมืองนี้มีสองขั้นตอน ขั้นตอนที่หนึ่งเป็นการใช้วิธีการทางสถิติที่เรียกว่า principal component analysis (PCA) มาสกัดปัจจัยบ่งชี้ร่วม (principal component) ของคำถาม (ดู Jolliffe 2002)เช่น

ความเห็นด้วยต่อการเคลื่อนไหวเพื่อ "แก้ปัญหาสองมาตรฐาน และความไม่ยุติธรรมในทางกฎหมาย" ควรจะมีปัจจัยบ่งชี้ร่วมกันกับความเห็นด้วยต่อการเคลื่อนไหวเพื่อ "แก้ไขความได้เปรียบเหนือผู้อื่น (การมีเส้นสายไม่เท่ากันของคนในประเทศ)" เพราะต่างก็สะท้อนความไม่พอใจต่อปัญหาความไม่เท่าเทียมเป็นต้น นอกจากนี้แล้ว การวิเคราะห์คำถามโดยใช้วิธี PCA ยังมีประโยชน์คือสามารถช่วยทดสอบว่าคำถามข้อต่างๆ ที่นำมาสกัดปัจจัยนั้นมีความสัมพันธ์กันตามสมมติฐานของผู้วิจัยหรือไม่

วิธีการที่จะนำมาใช้แบ่งกลุ่มนั้นมีหลากหลาย ตั้งแต่ไม่แบ่งกลุ่มเลย และดูปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเห็นต่อแต่ละความเคลื่อนไหวแต่ละข้อข้างต้น ไปจนถึงการแบ่งกลุ่มความเห็นด้วยโดยนักวิจัยเองว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นด้วยต่อแต่ละข้อคำถามนั้นน่าจะเห็นด้วยกับสีใดอย่างไรก็ตาม การแบ่งกลุ่มตามอำเภอใจในสองลักษณะข้างต้นนั้นอาจจะทำให้เกิดความผิดพลาดโดยมาจากความคิดเห็นของผู้วิจัยล้วนๆ ดังนั้นเพื่อยืนยันว่าการจัดกลุ่มนั้นพอมีคำอธิบายเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจึงใช้วิธี Principal Component Analysis (PCA) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องกันตามสมมติฐานในตารางที่ 3 หรือไม่ วิธีทาง PCA นี้เป็นมีการใช้อย่างแพร่หลายเพื่อจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน โดยหลัก ๆ จะมี 2 จุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อลดมิติของตัวแปรที่จะวิเคราะห์ (ดูตัวอย่าง Favero et al.(2005)) และWeiberg and Tanaka (2001)) 2) เพื่อสกัดตัวแปรร่วมจากตัวแปรบ่งชี้หลายตัว เนื่องจากตัวแปรร่วมนั้นอาจจะอธิบายได้หลายวิธี การใช้ตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งมาเป็นตัวแทนอาจจะทำให้การวิเคราะห์ไม่แม่นยำ (ดูตัวอย่าง Rathbun (2007), Soren et al.(2008),Weibergand Tanaka (2001)) จุดประสงค์ของการใช้ PCA ในงานนี้จะเป็นจุดประสงค์ที่สอง คือเพื่อจัดประเด็นคำถามที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าด้วยกัน

หลังจากที่ได้สกัดปัจจัยร่วมในขั้นตอนที่หนึ่งแล้ว ขั้นตอนที่สองจะใช้วิธีการทางสถิติอีกวิธีหนึ่งที่เรียกว่า Cluster Analysis[5] มาจัดกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าของปัจจัยบ่งชี้ร่วมใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน เพื่อจัดให้กลุ่มคนที่มีความเห็นพ้องในชุดประเด็นทางการเมืองเดียวกันได้อยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มความเห็นพ้องในประเด็นทางการเมืองทางการเมืองนี้จะเรียกได้ว่าเป็น “เฉดสี” ตารางที่ 3 สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเฉดสีและปัจจัยอื่นๆ

[5]ผู้วิจัยได้ใช้ Cluster Analysis แบบ partition clustering ที่ใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวกำหนดระยะห่างของข้อมูลที่ศึกษา (หรือ kmeans)เพื่อใช้แยกตัวอย่างแต่ละตัวอย่างว่าเข้าข่ายในกลุ่มแต่ละกลุ่มหรือไม่

ตารางที่ 3

สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเฉดสี และ ปัจจัยอื่นๆ

ลำดับที่	ขั้นตอนการบ่งชี้ความเห็นพ้องทางการเมือง (เฉดสี)
1	ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมือง 17 ข้อ
2	ใช้วิธีการ Principle Component Analysis จัดประเด็นคำถามที่มีความสัมพันธ์กันสูงเข้าด้วยกัน
3	ใช้วิธีการ Cluster Analysis จัดกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นพ้องใน "กลุ่มประเด็นคำถาม" เดียวกัน
4	ให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นพ้องใน "กลุ่มประเด็นคำถาม" เดียวกัน อยู่เฉดสีเดียวกัน
ลำดับที่	ขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเฉดสีและ ปัจจัยอื่นๆ
5	นอกเหนือจากคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมือง 17 ข้อแล้วผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม, เจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย, ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในอุดมคติและความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมของตน
6	ใช้วิธีการ Multinomial Logit Regression ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างเฉดสี กับข้อมูลด้านอื่นๆ (ดูลำดับที่ 5) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายแต่ละเฉดสี

ก่อนหน้านี้งานของSiamwalla and Jitsuchon(2012) ได้ใช้ความคิดทางการเมืองเพื่อแบ่งกลุ่มสีในประเทศไทยเช่นกัน โดยผู้เขียนใช้สิ่งที่ให้นิยามว่าเป็นวาทกรรม (discourse) ของกลุ่มคนเสื้อแดงและกลุ่มคนเสื้อเหลืองมาแบ่งกลุ่มทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้นครอบคลุมประชากรทั่วประเทศจำนวน 4,097 ครัวเรือนในปี พ.ศ.2550 และผู้เขียนได้ใช้วิธี Cluster Analysis ในการจับกลุ่มของตัวอย่างเช่นกัน โดยผลจากการวิเคราะห์ทำให้สามารถแบ่งกลุ่มประชากรออกได้เป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มเสื้อเหลือง (Yellow) กลุ่มเสื้อแดง (Red) และกลุ่มที่ไม่เข้าพวกกับสองกลุ่มข้างต้น (Neither) จากนั้นจึงศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของแต่ละกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามผู้เขียนทั้งสองไม่ได้ทำการวิเคราะห์ถึงเฉดต่างๆในแต่ละกลุ่มสี และไม่ได้ศึกษาถึงรายละเอียดของปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขต่อการเข้าข่ายเฉดสีต่างๆ

ผลการสกัดปัจจัยร่วม (principal component) จากชุดเหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ 17 เหตุผลได้แสดงไว้ในตารางที่ 4 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดประเด็นการเคลื่อมไหวออกมาเป็น 4 กลุ่มใหญ่ดังนี้

- ปัจจัยที่ 1 (ให้ทักษิณกลับมา) แสดงความเห็นด้วยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อให้อดีตนายกฯทักษิณ ชินวัตร กลับมาเป็นนายกฯ อีกครั้ง โดยพบว่าคำตอบที่สัมพันธ์กันในกลุ่มคือ "ให้มีการจ่ายเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง", "ให้ทักษิณกลับมาเป็นนายกอีกครั้ง", "ต่อต้านอำมาตย์" และ "ให้มีการแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550" อย่างไรก็ตาม สำหรับการ"ให้มีการแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550" นั้นผู้วิจัยไม่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าจะต้องอยู่ในกลุ่มเดียวกับการเคลื่อนไหวเพื่อให้ทักษิณกลับมา แต่เนื่องจากในช่วงการเก็บแบบสอบถามเป็นช่วงที่ประจวบเหมาะกับการมีการเคลื่อนไหวเพื่อให้แก้รัฐธรรมนูญ ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่ามวลชนเสื้อแดงบางกลุ่มอาจเห็นว่าการแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 จะสามารถช่วยให้อดีตนายกฯทักษิณกลับมาเป็นนายกอีกครั้ง
- ปัจจัยที่ 2 (แก้ไขความเหลื่อมล้ำ) แสดงความเห็นด้วยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งเหตุผลเหล่านี้เป็นเหตุผลของการเคลื่อนไหวโดยคนกลุ่มเสื้อแดงเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิเคราะห์พบว่าคำตอบที่สัมพันธ์กันในกลุ่มคือ "แก้ปัญหาสองมาตรฐาน และความไม่ยุติธรรมในทางกฎหมาย" "แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน" "แก้ไขความได้เปรียบเหนือผู้อื่น (การมีเส้นสายไม่เท่ากันของคนในประเทศ)" "แก้ปัญหาความยากจน" และ "ทำให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง"
- ปัจจัยที่ 3 (แก้ไขคอร์รัปชั่น) สะท้อนความคิดเห็นของผู้ตอบว่า ระบบประชาธิปไตยแบบเลือกตั้งในปัจจุบันนั้นมีปัญหา ผลการวิเคราะห์พบว่าคำตอบบ่งชี้กลุ่มนี้คือเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อ "ต่อต้านเผด็จการรัฐสภา นักการเมืองรวบอำนาจมากเกินไป" "ต่อต้านคอร์รัปชั่น และการโกงกินของนักการเมือง" และ "แก้ไขปัญหาชาวบ้านขายเสียงนักการเมืองซื้อเสียง"
- ปัจจัยที่ 4 (อนุรักษ์นิยม) สะท้อนความคิดเห็นของผู้ตอบว่า มีความชาตินิยม และไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างสังคม หรือการปกครองอันเนื่องมาจากโลกาภิวัต (globalization) ผลการวิเคราะห์พบว่าคำตอบบ่งชี้กลุ่มนี้คือเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อ "ต่อต้านทุนนิยม" "ปกป้องสถาบัน" และ "การเรียกร้องพื้นที่พิพาทระหว่างไทย – กัมพูชา"

ทั้งนี้ หลังจากที่ได้สกัดปัจจัยร่วมของชุดเหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในขั้นตอนที่ 1 แล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธี cluster analysis มาทำการจัดกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายแต่ละปัจจัย โดยผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนสามารถเข้าข่ายได้มากกว่า 1 ปัจจัย เป็นผลทำให้สามารถแบ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามตามชุดของปัจจัยที่เข้าข่ายได้เป็นทั้งหมด 16 ชุดไม่ซ้ำกัน แต่อย่างไรก็ตามชุดปัจจัยบางชุดอาจสะท้อนลักษณะความคิดเห็นทางการเมืองที่คล้ายกันและอาจสามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มเฉดสีเดียวกันได้ ผลการจัดเฉดสีได้แสดงไว้ในตารางที่ 5

- กลุ่มที่ 1 "None" – คือกลุ่มที่ไม่เข้าข่ายกลุ่มใหญ่กลุ่มใดเลย หรืออีกนัยหนึ่งคือไม่มีความเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อให้ทักษิณกลับมา หรือเพื่อแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจสังคม หรือ เพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชั่นนักการเมืองโกงกิน หรือเพื่อการปกป้องสถาบัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่จัดได้ว่าอยู่ในกลุ่มนี้อาจจะเป็นผู้ที่ไม่ชอบหรือไม่ต้องการให้มีการเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งใดเลย (เป็นพวกไม่ชอบความรุนแรง) หรืออาจจะเป็นพวกที่ไม่มีความเห็นต่อประเด็นทางการเมืองใดๆ

- กลุ่มที่ 2 "R1" – กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อให้ทักษิณกลับมาและเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและ/หรือคอร์รัปชั่น (อาจจะเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งสองประเภทได้) แต่ไม่เห็นด้วยกับเหตุผลแบบอนุรักษ์นิยม/ชาตินิยม หรือ ไม่เห็นด้วยกับการนำสถาบันมาเป็นเหตุผลในการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยจัดให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มนี้เป็นเฉดหนึ่งของเสื้อแดง เพราะมีปัจจัยการอยากให้ทักษิณกลับมา

- กลุ่มที่ 3 "R2" – กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อให้ทักษิณกลับมา เพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและ/หรือคอร์รัปชั่น (อาจจะเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งสองประเภทได้) อีกทั้งยังเห็นด้วยกับเหตุผลแบบอนุรักษ์นิยม/ชาตินิยม ผู้วิจัยจัดให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มนี้เป็นเฉดหนึ่งของเสื้อแดง เพราะมีปัจจัยการอยากให้ทักษิณกลับมา

สำหรับกลุ่มที่ 4 กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 นั้นเป็นกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับการเหตุผลการเคลื่อนไหวเพื่อให้ทักษิณกลับมา และไม่เห็นด้วยกับการให้สถาบันเป็นประเด็นในการเคลื่อนไหวแต่อาจจะเห็นด้วยกับเหตุผลของการเคลื่อนไหวอื่นๆ ที่กลุ่มเสื้อเหลืองหรือเสื้อแดงใช้ ดังนั้นจึงจัดให้ผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะนี้อยู่ในกลุ่มที่ให้ความสำคัญเชิงประเด็น

(problem based) โดยไม่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลหรือผู้นำ การจัดกลุ่มสีของสามกลุ่มนี้อาจทำได้สองแนวทาง แนวทางที่หนึ่งคือให้เป็นกลุ่มที่เป็นกลาง อีกแนวทางหนึ่งคือให้เป็นกลุ่มสีอ่อนหรือเป็นเฉดของเหลืองหรือแดง เพราะยังเห็นพ้องกับบางประเด็นที่เสื้อเหลืองหรือเสื้อแดงใช้ในการเคลื่อนไหว อย่างไรก็ตาม การใช้คำว่า “อ่อน” ซึ่งเป็นคำขยายลักษณะความเข้มข้นของสีในบริบททั่วๆไป ไม่ได้จำเป็นจะต้องสัมพันธ์กับความเข้มข้นของอุดมการณ์ ความเชื่อ หรือความตื่นตัวทางการเมืองในบริบทนี้แต่อย่างใด ประเด็นบ่งชี้ของการอยู่ในกลุ่มที่ 4 กลุ่มที่ 5 และกลุ่มที่ 6 มีดังนี้

- กลุ่มที่ 4 "LR1" – กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเพียงประเด็นเดียว ซึ่งเนื่องจากมีความเห็นด้วยกับประเด็นความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นประเด็นของกลุ่มเสื้อแดง จึงอาจจัดให้กลุ่มนี้เป็นเฉดแดงอ่อนที่ 1
- กลุ่มที่ 5 "LR2" – กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและคอร์รัปชั่นซึ่งเนื่องจากมีความเห็นด้วยกับประเด็นความเหลื่อมล้ำ ซึ่งเป็นประเด็นของกลุ่มเสื้อแดง จึงอาจจัดให้กลุ่มนี้เป็นเฉดแดงอ่อนที่ 2
- กลุ่มที่ 6 "LY" – กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชั่นเพียงประเด็นเดียวซึ่งเนื่องจากไม่ได้เห็นด้วยกับประเด็นความเหลื่อมล้ำ แต่เห็นด้วยกับประเด็นคอร์รัปชั่นซึ่งเป็นประเด็นในการต่อสู้ของกลุ่มเสื้อเหลือง จึงอาจจัดให้กลุ่มนี้เป็นเฉดเหลืองอ่อน
- กลุ่มที่ 7 "Y2" – กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และ/หรือคอร์รัปชั่น (อาจจะเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาทั้งสองประเภทได้) และเห็นด้วยกับเหตุผลแบบอนุรักษ์นิยม ชาตินิยม แต่ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อให้ทักษิณกลับมา ผู้วิจัยจัดให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มนี้เป็นเฉดหนึ่งของเสื้อเหลือง
- กลุ่มที่ 8 "Y1" – เห็นด้วยกับเหตุผลแบบอนุรักษ์นิยม/ชาตินิยมเป็นหลัก และต้องไม่ได้เห็นด้วยกับประเด็นความเหลื่อมล้ำ ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อให้ทักษิณกลับมา

โดยตารางที่ 3 ได้แสดงจำนวนของตัวอย่างที่เข้าข่ายสีต่างๆ ผู้วิจัยจัดให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มนี้เป็นเฉดหนึ่งของเสื้อเหลือง

ตารางที่ 4

คำถามในแบบสอบถามที่ใช้แบ่งกลุ่มความคิดทางการเมืองและผลการสกัดปัจจัยจากกลุ่มคำถามโดยวิธีการ Principal Component Analysis (PCA)

	ค่า Loading			
เหตุผลของการเคลื่อนไหวทางการเมือง	Comp.1	Comp.2	Comp.3	กลุ่ม
1) ให้มีการจ่ายเงินเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมือง	0.173	-0.111	0.610	1
2) ให้ทักษิณกลับมาเป็นนายกอีกครั้ง	0.055	-0.110	0.717	1
3) ต่อต้านการรัฐประหาร	0.215	0.181	0.581	-
4) แก้ปัญหาสองมาตรฐาน และความไม่ยุติธรรมในทางกฎหมาย	0.627	0.164	0.271	2
5) แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน	0.815	0.118	0.124	2
6) แก้ไขความได้เปรียบเหนือผู้อื่น (การมีเส้นสายไม่เท่ากันของคนในประเทศ)	0.758	0.196	0.115	2
7) แก้ปัญหาความยากจน	0.771	0.158	0.103	2
8) ทำให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง	0.577	0.300	0.121	2
9) ต่อต้านอำนาจนอกรัฐธรรมนูญ	0.304	0.461	0.245	-
10) ต่อต้านอำมาตย์	0.084	0.344	0.657	1
11) ต่อต้านเผด็จการรัฐสภา นักการเมืองรวบอำนาจมากเกินไป	0.400	0.551	0.090	3
12) ต่อต้านคอร์รัปชั่น และการโกงกินของนักการเมือง	0.464	0.554	0.009	3
13) ให้มีการแก้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550	0.084	0.092	0.696	1
14) ต่อต้านทุนนิยม	0.101	0.617	0.192	4
15) แก้ไขปัญหาชาวบ้านขายเสียง นักการเมืองซื้อเสียง	0.111	0.607	0.202	3
16) เพื่อปกป้องสถาบัน	0.254	0.612	-0.229	4
17) การเรียกร้องพื้นที่พิพาทระหว่างไทย – กัมพูชา	0.070	0.608	-0.105	4
ค่า Eigenvector	5.100	2.033	1.251	

หมายเหตุ: การวิเคราะห์ Principal Component ครั้งนี้ใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSSในการวิเคราะห์โดยผลการวิเคราะห์นั้นได้ปัจจัยข้อ 11, 12, 14, 15, 16, 17 อยู่ใน component ที่ 2 แต่อย่างไรก็ตาม ผู้จัยได้แยก component ที่ 2 ออกเป็นสองกลุ่มเพื่อเพิ่มความละเอียดของการวิเคราะห์ โดยให้ปัจจัยข้อ 11, 12, 15 เป็นตัวแสดงการต่อต้านประชาธิปไตยแบบมีนักการเมืองเป็นตัวแทน และปัจจัยข้อ 14, 16, 17 เป็นตัวแสดงการต่อต้านการแทรกแซงจากปัจจัยสมัยใหม่ที่เชื่อว่ามาจากภายนอกประเทศ เช่น กระแสทุนนิยมและกระแสโลกาภิวัตน์

ตารางที่ 5

ผลการจัดเฉดสีตามลักษณะของชุดปัจจัยที่สะท้อนลักษณะความคิดเห็นทางการเมือง

กลุ่มย่อยที่	ปัจจัยที่สกัดโดย PCA (แรงเงาหากเข้าข่าย)				ร้อยละ	ร้อยละ
	None = กลุ่มที่ไม่เข้าข่ายกลุ่มใหญ่กลุ่มใดเลย					
1	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	5.42	5.42
	R1 = กลุ่มที่อยากให้ทักษิณกลับมาและต้องการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำหรือคอร์รัปชั่นแต่ไม่ได้เข้าข่ายอนุรักษ์นิยม ชาตินิยม หรือไม่เห็นด้วยกับการนำสถาบันมาเป็นเหตุผลในการเคลื่อนไหว					
2	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	1.67	18.85
3	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	4.97	
4	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	10.58	
5	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	1.63	
	R2 = กลุ่มที่อยากให้ทักษิณกลับมาและต้องการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำหรือคอร์รัปชั่นอีกทั้งยังเข้าข่ายอนุรักษ์นิยม ชาตินิยม					
6	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	24.23	27.90
7	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	0.41	
8	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	2.58	
9	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	0.68	
	LR1 = กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเพียงประเด็นเดียว					
10	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	7.50	7.50
	LR2 = กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและคอร์รัปชั่น					
11	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	9.27	9.27
	LY = กลุ่มที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชั่นเพียงประเด็นเดียว					
12	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	2.62	2.62
	Y2 = กลุ่มที่ต้องการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และ/หรือคอร์รัปชั่นและเข้าข่ายอนุรักษ์นิยม ชาตินิยม แต่ไม่เห็นด้วยกับการให้เอาทักษิณมาเป็นประเด็นในการเคลื่อนไหวทางการเมืองหรือ ไม่ได้ต้องการให้ทักษิณกลับมา					
13	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	19.12	24.01
14	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	4.88	
	Y1 =กลุ่มที่เข้าข่ายอนุรักษ์นิยม ชาตินิยม และอาจจะต้องการคอร์รัปชั่นได้ แต่ไม่ได้เห็นด้วยกับประเด็นความเหลื่อมล้ำ และไม่เห็นด้วยกับการให้เอาทักษิณมาเป็นประเด็นในการเคลื่อนไหวทางการเมืองหรือ ไม่ได้ต้องการให้ทักษิณกลับมา					
15	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	3.21	4.43
16	ให้ทักษิณกลับมา	แก้ไขความเหลื่อมล้ำ	ให้แก้ไขคอร์รัปชั่น	อนุรักษ์นิยม	1.22	
	รวม				100	100

หมายเหตุ: สัดส่วนของตัวอย่างในแต่ละกลุ่มไม่สามารถใช้เป็นสัดส่วนตัวแทนระดับประเทศได้ แต่ใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มจังหวัด 5 จังหวัดที่เก็บข้อมูลได้

ตารางที่ 6ได้แสดงจำนวนและสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายแต่ละเฉดสีในแต่ละจังหวัด โดยบรรทัดสุดท้ายของตารางมีการเปรียบเทียบสัดส่วนคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทย[6]กับสัดส่วนเสื้อแดงเฉดที่น่าจะเลือกพรรคเพื่อไทย (เฉด R1 และ R2) ทั้งนี้เป็นเพราะเสื้อแดงเฉด R1 และ R2 เป็นสองเฉดที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อให้อดีตนายกฯ ทักษิณกลับมา ผู้วิจัยจึงเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นเช่นนี้ก็น่าจะเลือกส.ส.พรรคเพื่อไทยในการเลือกตั้งส.ส.บัญชีรายชื่อเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนเฉดสีแดงที่ประมาณได้จากงานนี้กับสัดส่วนคะแนนเสียง ส.ส.บัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทยแล้ว ก็พบว่าใกล้เคียงกันพอสมควร ยกเว้นในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่พบว่าสัดส่วนเฉดสีแดงที่ประมาณได้ (ร้อยละ 24.3)นั้นสูงกว่าสัดส่วนคะแนนเสียงส.ส.บัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทย (ร้อยละ 5.2) มากอยู่พอสมควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงที่ผู้เก็บแบบสอบถามลงเก็บข้อมูลในจังหวัดนครศรีธรรมราช คือช่วงวันที่ 1-15 มิถุนายน พ.ศ.2555 นั้นเป็นช่วงที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 อยู่พอดี การสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองในพื้นที่ที่มีประชากรที่สนับสนุนฝ่ายเสื้อเหลือง (ซึ่งไม่น่าจะเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550) อยู่หนาแน่นเช่นนั้นจึงเป็นไปได้ยาก อีกทั้งผู้เก็บแบบสอบถามยังถูกปฏิเสธการให้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ไปสุ่มสอบถามเป็นจำนวนมาก สุดท้ายอาจส่งผลให้กลุ่มประชากรที่ยินดีตอบแบบสอบถามจนครบทุกข้อ เป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ได้มีความคิดต่อต้านความคิดเห็นของกลุ่มเสื้อแดงมากนัก เป็นเหตุทำให้สัดส่วนของตัวอย่างที่เข้าข่ายเฉดสีแดงในจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นมีความคลาดเคลื่อนจากสัดส่วนจริง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาความแตกต่างทางความคิดทางการเมือง รวมถึงความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มสีต่างๆ จึงเห็นว่าหากวิธีการที่นำมาใช้จัดกลุ่มนั้นไม่มีความเอนเอียง ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ก็น่าจะไม่ได้รับการกระทบจากการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่างเสื้อแดงมากเกินไปในจังหวัดนครศรีธรรมราช

[6]ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยทั่วไป วันที่ 3 ก.ค. พ.ศ. 2554

ตารางที่ 6

สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามกลุ่มสีและจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่มสี		จังหวัด				
		อุดรธานี	อยุธยา	กรุงเทพฯ	พิษณุโลก	นครศรีธรรมราช
None		0.7	4.8	5.3	10.4	6.0
R1	เฉดของแดง	28.8	20.6	17.9	21.2	6.0
R2	เฉดของแดง	45.3	25.3	29.9	19.5	18.3
LR1	เฉดของแดง	1.2	16.8	6.6	6.2	7.3
LR2		9.4	7.8	9.0	12.6	7.8
LY	เฉดของเหลือง	2.2	2.8	2.7	3.0	2.5
Y2	เฉดของเหลือง	11.8	18.0	23.3	23.2	44.3
Y1		0.5	4.0	5.3	4.0	8.0
รวม		100	100	100	100	100
สัดส่วนเสื้อแดงเฉดที่น่าจะเลือกพรรคเพื่อไทย (R1+R2)		74.1	45.9	47.8	40.7	24.3
สัดส่วนเพื่อไทยในคะแนนเสียงบัญชีรายชื่อ		81.6	58.5	42.3	40.7	5.2

หมายเหตุ: สัดส่วนของคะแนนเสียงพรรคเพื่อไทยในการเลือก ส.ส.บัญชีรายชื่อ มาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป วันที่ 3 ก.ค.พ.ศ. 2554

4. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะของแต่ละกลุ่มสี

4.1 แบบจำลองทางเศรษฐมิติ

ส่วนนี้ของบทความจะเป็นการวิเคราะห์ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายแต่ละกลุ่มสีนั้นมีลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม (socio-economic characteristics) รวมถึงเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย สวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐเหมือนหรือต่างกันอย่างไรวิธีการศึกษาจะเป็นการใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติประเภท multinomial logit วิเคราะห์แบบจำลองประเภทนี้สอดคล้องกับบริบทของงาน เนื่องจากตัวแปรตาม (กลุ่มสี) นั้นมีลักษณะเป็นตัวแปรที่มีได้หลายค่าแต่ไม่ต่อเนื่องกัน หรือไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันในแง่ของระดับความมาก-น้อย

ได้ ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบแบบสอบถามคนหนึ่งๆสามารถเข้าข่ายเฉดสีได้ 1 เฉดจากทั้งหมด 8 เฉด (รวมเฉด none ที่ไม่เข้าข่ายสีใดด้วย) อย่างไรก็ตามเฉดสีทั้งหมดนั้นไม่สามารถนำมาเรียงกันเพื่อเปรียบเทียบความมากกว่าหรือน้อยกว่าได้ เฉดสีแต่ละเฉดเป็นเพียงกลุ่มความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันเท่านั้น

ในความเป็นจริงนอกเหนือจากแบบจำลอง multinomial logit แล้วยังมีแบบจำลองประเภทอื่นๆที่สามารถนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความคิดทางการเมืองและ ลักษณะอื่นๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามได้อีก ตัวอย่างเช่น แบบจำลองประเภท nested logit (ดู McFadden 1997; Greene 2002) หรือแม้กระทั่งแบบจำลองประเภท path analysis อย่างเช่น structural equation modeling (SEM) (ดู Maruyama 1997) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากจุดประสงค์ของการวิเคราะห์ครั้งนี้คือการวิเคราะห์ว่าผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่มสีมีลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมรวมถึงเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย สวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐ เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ และเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการใช้แบบจำลอง multinomial logit นั้นเพียงพอแล้วสำหรับจุดประสงค์ของงานนี้

แบบจำลอง multinomial logit ที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลในงานนี้มีฐานมาจากทฤษฎีอรรถประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งกล่าวว่าบุคคลหนึ่งๆ จะเลือกกระทำการใดๆ ก็ต่อเมื่อการกระทำนั้นทำให้อรรถประโยชน์รวมของเขาสูงสุด Train (2003) ได้เสนอสมการความน่าจะเป็นที่ผู้บริโภคจะเลือกทางเลือก *i* (เช่นเลือกมีความคิดทางการเมืองที่เข้าข่ายกลุ่มสี LR) ไว้ดังนี้

$$\mathrm{P}_{ni} = \Pr(U_{ni} > U_{nj}); \quad \forall j \neq i$$

โดย P_{ni} คือ ความน่าจะเป็น (probability) ที่บุคคลคนที่ n จะเลือกทางเลือก i

$\Pr(\bullet)$ คือ ความน่าจะเป็น (probability) ภายใต้เงื่อนไขในวงเล็บ

U_{ni} คือ อรรถประโยชน์ (utility) ที่บุคคลที่ n จะได้จากการเลือกทางเลือก i

U_{nj} คือ อรรถประโยชน์ (utility) ที่บุคคลที่ n จะได้จากการเลือกทางเลือก j โดยที่ $j \neq i$

จากนั้นเราอาจสมมติได้ว่าอรรถประโยชน์ (U_{ni}) จากการเลือกทางเลือกหนึ่งๆจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลากหลาย ซึ่งในที่นี้อาจเขียนเป็นสมการได้ว่า

$$U_{ni} = f(X)$$

หรือ อรรถประโยชน์ (U_{ni}) จากการเลือกทางเลือก i เป็นฟังก์ชั่นของปัจจัยเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งในงานนี้จะเน้นศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รวมถึงเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย และความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ (ตัวแปรเหล่านี้จะรวมอยู่ในเว็กเตอร์ X) โดยในทางปฏิบัติแล้วผู้วิจัยจะสมมติว่าฟังก์ชั่นของอรรถประโยชน์นั้นเป็นฟังก์ชั่นเชิงเส้น (linear function) จึงนิยมเขียนสมการอรรถประโยชน์ในรูป

$$U_{ni} = \alpha_i + \sum_{k=1}^{K} \beta_k x_k + e_{ni}$$
$$U_{ni} = \mathrm{B}' X_{ni}$$

โดย x_k คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่ n โดยมีทั้งหมด K ลักษณะ

B คือ เว็กเตอร์ที่รวมพารามิเตอร์ทั้งหมด คือ α_i, β_k

X_{ni} คือ เว็กเตอร์ที่รวมตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมด (หรือ $X_{ni} = [x_1, x_2, ..., x_K]$)

e_{ni} คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

การประมาณค่าของพารามิเตอร์ทั้งหมดในเว็กเตอร์ B จะทำได้โดยสมมติว่าความคลาดเคลื่อน e_{ni} นั้นเป็น independently, identically, distributed (iid) type 1 extreme value ซึ่งจะทำให้เราเขียนความสัมพันธ์ระหว่างความน่าจะเป็นที่บุคคลแต่ละคนจะเลือกมีความคิดเห็นทางการเมือง (อยู่กลุ่มสี) ใดๆ กับปัจจัยหรือลักษณะที่มีผลต่อการตัดสินใจเป็นแบบจำลอง multinomial logitได้ดังนี้ (ดูเพิ่มเติมได้ใน Train (2003) หรือ McFadden (1974))

$$P_{ni} = \frac{\exp(B' X_{ni})}{\sum_j \exp(B' X_{nj})}$$

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของแบบจำลองนี้คือจะต้องใช้ข้อสมมติที่ว่าการตัดสินใจ (ในการเลือกอยู่กลุ่มสีใดๆ) ของแต่ละบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคลคนอื่นๆ เช่น

ญาติ หรือ เพื่อน ซึ่งหากข้อสมมตินี้เป็นความจริงก็อาจทำให้ผลการศึกษาคลาดเคลื่อนได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าความคลาดเคลื่อนนั้นไม่น่าจะสูงมากอย่างมีนัยยะสำคัญจนทำให้ผลสรุปของงานวิจัยเปลี่ยนแปลง

4.2 ตัวแปรที่ใช้อธิบาย

ในงานนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์เพื่อตอบคำถามว่าผู้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของแต่ละกลุ่มการเมืองนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยปัจจัยที่วิเคราะห์จะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม 2) เจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย และ 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมนั้นผู้วิจัยจะทดสอบว่าปัจจัยด้านวุฒิการศึกษา รายได้ และอาชีพมีความสัมพันธ์กับการเลือกสนับสนุนกลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองหรือไม่ งานศึกษาหลายงานพบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกสนับสนุนพรรคการเมือง หรือ นักการเมือง ตัวอย่างเช่น Prasad et al.(2009) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับผู้ลงคะแนนเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ.2004 และพบว่าถึงแม้คะแนนผู้สมัครประธานาธิบดีทั้งสองจะได้คะแนนใกล้เคียงกันมาก แต่เมื่อเลือกวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มจะพบว่าประชากรกลุ่มรายได้น้อยที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีแนวโน้มจะเลือกนายจอร์จ ดับเบิลยูบุช (George W. Bush) ถึงร้อยละ 62.9 มากกว่านาย จอห์น แคร์รี่ (John Kerry) ซึ่งได้รับคะแนนจากกลุ่มนี้เพียงร้อยละ 33.8

สำหรับปัจจัยด้านเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย และอุดมคติทางการเมืองนั้นก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ถูกอ้างว่ามีความสัมพันธ์กับการเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองเช่นกัน ตัวอย่างเช่น พรรค BJP (BharatiyaJanata Party)ในประเทศอินเดียที่สนับสนุนความเป็นชาตินิยมฮินดู (Hindo Nationalism) หรือ พรรค BNP (British National Party)ในสหราช-อาณาจักรที่สนับสนุนความเป็นชาตินิยมแบบอังกฤษ การรณรงค์ความเป็นชาตินิยมเช่นนี้อาจมีลักษณะขัดกับหลักการทางประชาธิปไตยได้หลายประการ โดยเฉพาะการไม่เปิดกว้างให้กับสิทธิเสรีภาพของชนกลุ่มน้อย หรือประชากรที่มีอัตลักษณ์ไม่ตรงกับประชากรส่วนใหญ่ (Berglund, 2004) สำหรับในบริบทของประเทศไทยนั้น ข้อถกเถียงจะอยู่ในเรื่องของคำจำกัดความของประชาธิปไตยว่าครอบคลุมอะไรบ้าง และกลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองแต่ละกลุ่มจะเน้นไปตรงจุดไหน ตัวอย่างเช่น การเคลื่อนไหวโดยกลุ่มเสื้อเหลืองมักจะอ้างว่ากลุ่ม

เสื้อแดงเห็นว่าประชาธิปไตยคือการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว โดยไม่สนใจกระบวนการเลือกตั้ง หรือกระบวนการบริหารประเทศหลังจากนั้น ในขณะที่กลุ่มเสื้อแดงมักจะอ้างว่ากลุ่มเสื้อเหลืองมีวิธีการต่อสู้ที่ไม่เป็นประชาธิปไตย เนื่องจากไม่ยอมรับผลของการเลือกตั้ง และไม่เห็นว่าการเลือกตั้งเป็นทางออกทางการเมืองที่ดีที่สุดเป็นต้น

ตัวชี้วัดเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตยในงานนี้ประกอบไปด้วยความคิดเห็นต่อข้อความที่ว่า “ประชาธิปไตยคือการเคารพเสียงส่วนใหญ่” “ประชาธิปไตยอาจมีปัญหาในตัวเองแต่ยังดีกว่าการปกครองรูปแบบอื่น” และ “ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตย เพราะคนส่วนใหญ่ขาดความรู้ การศึกษา”ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้เป็นตัวชี้วัดมาตรฐาน เคยใช้ในการเก็บแบบสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองของประชากรทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศอยู่หลายครั้ง (ดูตัวอย่างจากข้อมูลที่เก็บโดยมูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation) หรือ Compatative National Elections Projects (CNEP))

สุดท้าย ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมก็อาจมีความสัมพันธ์กับการเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับสังคมในอุดมคติของบุคคลนั้นๆ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยในสหรัฐอเมริกามีความเห็นพ้องกันว่าผู้สนับสนุนพรรค Democrats และ พรรค Republican จะมีความเห็นต่างกันในด้านนโยบายกระจายรายได้ โดยผู้สนับสนุนพรรค Democrats จะมีแนวโน้มเห็นด้วยกับนโยบายกระจายรายได้มากกว่า (ดู Fuller et al.(1995), Kristov et al.(1992))สำหรับในด้านของนโยบายสวัสดิการสังคม Fullter et al.(1995) พบว่าผู้สนับสนุนพรรค Democrat มีแนวโน้มจะสนับสนุนให้รัฐเป็นฝ่ายจัดสรรนโยบายสวัสดิการสังคม เช่น นโยบายประกันสุขภาพถ้วนหน้า มากกว่าให้กลไกตลาดเป็นฝ่ายจัดการ

บทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมดังข้างต้นนั้นมีค่อนข้างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับว่านโยบายประเภทใดได้รับการกล่าวถึงมากในแต่ละประเทศในงานนี้ผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นเกี่ยวกับการจ่ายภาษี และประเด็นเกี่ยวกับนโยบายสวัสดิการสังคมโดยทั่วไปมาเป็นคำถามชี้วัด ตัวอย่างเช่น ข้อความที่ว่า “ใครจ่ายภาษีมากกว่าควรได้รับสวัสดิการมากกว่า” นั้นใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระจายรายได้ ข้อความที่ว่า “นโยบายประชานิยมจะทำให้ประชาชนเคยตัวและหันมากเพิ่งรัฐมากขึ้น” ใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐ

สวัสดิการ ข้อความที่ว่า“เห็นว่ารัฐควรจะช่วยเหลือคนจนและผู้ด้อยโอกาสมากกว่ากลุ่มอื่น” ใช้บ่งชี้ระดับของสวัสดิการที่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนเห็นว่าเหมาะสม

ตารางที่ 7

ตัวแปรที่จะใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับลักษณะความเชื่อทางการเมือง

ประเภทของตัวแปร	**คำถามจากแบบสอบถามที่นำมาใช้**
ตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคม	เพศ, อายุ, อาศัยอยู่ในหรือนอกเขตเทศบาล, ระดับการศึกษาสูงสุด, สถานภาพการทำงาน (ลักษณะอาชีพ), รายได้, การได้รับประกันสุขภาพจากนายจ้าง (ทำงานในระบบ หรือนอกระบบ)[7]
ตัวแปรเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย	° เห็นว่าประชาธิปไตยคือการเคารพเสียงส่วนใหญ่ ° เห็นว่าประชาธิปไตยอาจมีปัญหาในตัวเองแต่ยังดีกว่าการปกครองรูปแบบอื่น ° เห็นว่าประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตยเพราะคนส่วนใหญ่ขาดความรู้ การศึกษา
ตัวแปรความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนและความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในสังคม	° เห็นว่าความเป็นอยู่ของตนดีขึ้นในช่วงหลังปี 2549 เทียบกับก่อนปี 2549 ° ความเห็นเกี่ยวกับช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนในเมืองไทย ° ความเห็นเกี่ยวกับฐานะของตนเทียบกับฐานะของคนอื่นๆในสังคม
ตัวแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม	° เห็นว่าใครจ่ายภาษีมากกว่าควรได้รับสวัสดิการมากกว่า ° เห็นว่านโยบายประชานิยมจะทำให้ประชาชนเคยตัวและหันมากเพิ่งรัฐมากขึ้น ° เห็นว่ารัฐควรจะช่วยเหลือคนจนและผู้ด้วยโอกาสมากกว่ากลุ่มอื่น ° อยากให้องค์การบริการส่วนท้องถิ่นดูแลงบประมาณ ° อยากให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง ° อยากให้นายกรัฐมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง

[7]ตัวแปรการทำงานอยู่ใน/นอกระบบนั้นมีหน้าที่เป็นตัวแทนแสดงความมั่นคงของงาน โดยอันที่จริงแล้วตัวแปรนี้มีแนวโน้มจะสัมพันธ์กับ "สภานภาพการทำงาน" ค่อนข้างสูง เนื่องจากสถานภาพการทำงานบางประเภทหรืออาชีพบางอาชีพจะอยู่ในระบบเท่านั้น เช่น อาชีพข้าราชการ อย่างไรก็ตามตัวแปรการทำงานอยู่ใน/นอกระบบนั้นจะช่วยการวิเคราะห์ได้อย่างมากในกรณีของ อาชีพพนักงานเอกชน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในระบบเสมอไป

ส่วนข้อความที่ว่า“อยากให้องค์การบริการส่วนท้องถิ่นดูแลงบประมาณ” ใช้วัดระดับความเชื่อในการกระจายอำนาจทางการคลัง เป็นต้นตารางที่ 7สรุปชุดตัวแปรที่ใช้เพื่อสะท้อนปัจจัยในด้านต่างๆที่ต้องการศึกษาและตารางที่ 8 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 8

สรุปค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร

ตัวแปร	ต่างจังหวัด(4 จังหวัด)		กรุงเทพมหานคร	
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน
อายุ	43.63	14.04	41.63	12.29
สัดส่วนเพศหญิง	0.62	0.49	0.59	0.49
สัดส่วนผู้อยู่ในเขตเทศบาล	0.32	0.47	1.00	0.00
รายได้	19,283.85	12,679.48	25,368.77	13,780.77
จำนวนปีการศึกษา	9.67	3.93	11.77	4.20
อาชีพ (สัดส่วนจากทั้งหมด)				
ข้าราชการ	0.07	0.26	0.09	0.28
พนักงานเอกชน (ในระบบ)	0.05	0.22	0.19	0.39
พนักงานเอกชน (นอกระบบ)	0.02	0.14	0.03	0.18
ธุรกิจส่วนตัว	0.27	0.45	0.37	0.48
เกษตรกร	0.21	0.41	0.00	0.04
รับจ้าง	0.15	0.36	0.14	0.35
นักเรียน/นักศึกษา	0.08	0.27	0.04	0.20
แม่บ้าน	0.04	0.19	0.04	0.20
อาชีพอื่นๆ	0.02	0.14	0.02	0.13
จำนวนตัวอย่าง	1,610		602	

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง multinomial logitครั้งนี้จะแยกวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัดและกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพราะลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของประชากร และรูปแบบของการปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครแตกต่างจากในจังหวัดอื่นๆ และอาจเป็นผลให้ความสัมพันธ์ที่ได้จากการ

วิเคราะห์โดยใช้ตัวอย่างที่เก็บในกรุงเทพมหานคร แตกต่างจากตัวอย่างที่เก็บในต่างจังหวัด[8] ตารางที่ 9 และ ตารางที่ 9 (ต่อ) แสดงผลจากการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแบบจำลอง multinomial logitโดยใช้ตัวอย่างจาก 4 จังหวัดที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร ผลในตารางทั้งสองเป็นผลจากการประมาณค่าในครั้งเดียวกัน แต่เนื่องจากมีพื้นที่จำกัดผู้วิจัยจึงต้องแยกแสดงผลไว้ในสองหน้ากระดาษ ตัวเลขที่ไม่ได้อยู่ในวงเล็บคือ marginal effects[9] ของตัวแปรแต่ละตัวต่อความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกอยู่ในแต่ละกลุ่มสีและตัวเลขที่อยู่ในวงเล็บคือค่า t-statistic สำหรับnull hypothesis (H_0) ที่ว่าค่า marginal effect นั้นเป็นศูนย์ (หรือไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ) สำหรับตารางที่ 10 และ ตารางที่ 10 (ต่อ) จะแสดงผลที่ได้จากการประมาณค่าจากตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง multinomial logit ครั้งนี้มีกลุ่มเสื้อแดงเฉด R1 เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ[10] ดังนั้นหากค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกจะหมายถึงมีแนวโน้มมากกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่ม R1 และหากค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบจะหมายถึงมีแนวโน้มน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่ม R1 โดยจากการประมวลผลการวิเคราะห์อาจสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เก็บจากกรุงเทพมหานคร กับกลุ่มตัวอย่างที่เก็บจากต่างจังหวัด มีความคล้ายคลึงกันในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มสี กับลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม เจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย และสวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐ (อย่างไรก็ตามผลของการวิเคราะห์สองกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันในรายละเอียด) ในภาพรวมนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มเสื้อเหลืองบางเฉดมีแนวโน้มจะมีการวุฒิการศึกษามากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายกลุ่มเสื้อแดง สำหรับกลุ่มตัวอย่างจากต่างจังหวัด พบว่าเฉดของกลุ่มเสื้อเหลืองสองกลุ่ม (ทั้ง

---

[8]ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ตัวอย่างทั้งจากกรุงเทพฯและต่างจังหวัดรวมกันแล้ว แต่ผลการวิเคราะห์โดยใช้ Chow-test for structural break ชี้ว่าค่าของชุดสัมประสิทธิ์จากกลุ่มตัวอย่างที่เก็บในกรุงเทพฯ และกลุ่มตัวอย่างที่เก็บจากต่างจัดหวัดเป็นคนละค่ากัน จึงไม่สามารถวิเคราห์รวมกันได้ ผู้อ่านที่สนใจสามารถขอผลการวิเคราะห์แบบใช้ตัวอย่างรวมได้ทางอีเมลล์

[9]ค่า marginal effect ของตัวแปรหนึ่งๆ คือ ผลของการเพิ่มค่าของตัวแปรนั้นๆ 1 หน่วยต่อความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกตัวเลือกหนึ่งๆ (ในที่นี้คือความน่าจะเป็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเข้าข่ายกลุ่มสีหนึ่งๆ)

[10]การวิเคราะห์ไม่อ่อนไหวต่อการเลือกกลุ่มเปรียบเทียบ การเลือกให้ R1 เป็นตัวอ้างอิงทำให้สามารถเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มแดงเข้ม และ กลุ่มอื่นๆได้ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสามารถใช้กลุ่มอื่นๆเป็นตัวเปรียบเทียบได้โดยข้อสรุปจะเหมือนกัน

Y1 และ Y2) มีแนวโน้มจะมีวุฒิการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่นๆแต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างจากกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มเป็นกลาง (N) มีแนวโน้มจะมีวุฒิการศึกษาสูงที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในแง่ของรายได้ กลับพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มสีอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกลุ่มที่ไม่เข้าข่ายกลุ่มใดเลย (None) ซึ่งมีแนวโน้มจะมีรายได้น้อยกว่ากลุ่มอื่นๆทั้งหมด

ในแง่ของความเป็นเมือง-ชนบท การวิเคราะห์ครั้งนี้จะใช้ “เขตเทศบาล” เป็นเกณฑ์การแบ่งเขตเมือง ซึ่งถึงแม้เกณฑ์นี้จะไม่แม่นยำเสียทีเดียว แต่เกณฑ์นี้เป็นเกณฑ์ที่ดีที่สุดเท่าที่ระเบียบวิธีการเก็บข้อมูลจะเอื้ออำนวย โดยจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าหลังจากที่ควบคุมปัจจัยอื่นๆแล้ว การอาศัยอยู่ในหรือนอกเขตเทศบาลไม่ได้มีความสัมพันธ์กับความเป็นเหลือง-แดง อย่างมีนัยยะสำคัญ

สำหรับอาชีพผู้วิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในต่างจังหวัดที่เข้าข่ายเสื้อแดงมีแนวโน้มจะเป็นแรงงานนอกระบบ ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีอาชีพรับจ้าง หรือเป็นแม่บ้านมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลือง หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดงมีแนวโน้มจะมีอาชีพที่มั่นคงน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลือง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างด้านอาชีพดังกล่าวในกรณีของกลุ่มตัวอย่างจากกรุงเทพฯ ซึ่งผลการศึกษานี้มีนัยยะว่าความเป็นเหลือง-แดงนั้นกระจายอยู่ในประชากรทุกสาขาอาชีพอย่างเท่าๆกันในกรณีของกรุงเทพฯ

ในด้านเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย สวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐ พบว่าข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างต่างจังหวัดและกลุ่มตัวอย่างกรุงเทพมหานครจะต่างกันเล็กน้อย ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดงในต่างจังหวัดมีแนวโน้มจะมีเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย สวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐที่เป็นเอกฉันท์กว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดงในกรุงเทพมหานครผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดงเฉด R2 ในกรุงเทพฯมีแนวโน้มจะมีเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย สวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐคล้ายกับของกลุ่มเสื้อเหลืองในบางประเด็นตัวอย่างเช่น มีแนวโน้มจะเห็นว่า "นโยบายประชานิยมจะทำให้คนเคยตัว" และมีแนวโน้มจะไม่เห็นด้วยกับการ "ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง" เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลืองสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามในเขตกรุงเทพฯ มีเจตคติแบบชาวเมืองหลวงอยู่ในตัว

ทั้งนี้ถึงแม้การวิเคราะห์ multinomial logit จะได้ควบคุมตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคมไปแล้ว ก็ยังพบว่าประชากรกลุ่มเสื้อแดงเฉด R2 ในกรุงเทพฯมีแนวโน้มคิดว่า"ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตย เพราะคนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย" "นโยบายประชานิยมจะทำให้คนเคยตัว" และ ไม่เห็นด้วยกับการให้ "ผู้ว่าราชการจังหวัด [ในต่างจังหวัด] มาจากการเลือกตั้ง" เช่นเดียวกับประชากรกลุ่มเสื้อเหลืองอยู่ดี อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลืองในต่างจังหวัดและในกรุงเทพฯ นั้นความคิดเห็นที่ค่อนข้างเป็นเอกฉันท์มากกว่า รายละเอียดของข้อสรุปต่อเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตยของแต่ละกลุ่มสีมีดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างจากต่างจังหวัดที่เข้าข่ายเสื้อแดงมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "ประชาธิปไตยคือการเคารพในเสียงส่วนใหญ่" และ "ประชาธิปไตยอาจมีปัญหาในตัวเองแต่ก็ดีกว่าการปกครองรูปแบบอื่นๆ" มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าข่ายเสื้อเหลืองส่วนความเห็นเกี่ยวกับคำกล่าวที่ว่า "ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตย เพราะคนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย" นั้นไม่ได้มีกลุ่มไหนเห็นด้วยมากหรือน้อยไปกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่เข้าข่ายเสื้อแดงในเขตกรุงเทพฯ มีแนวโน้มคิดต่างออกไป ผู้ตอบแบบสอบถามในกรุงเทพที่เข้าข่ายเสื้อแดงเฉด R2 มีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "ประชาธิปไตยอาจมีปัญหาในตัวเองแต่ก็ดีกว่าการปกครองรูปแบบอื่นๆ" น้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้แล้วยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกรุงเทพฯที่เข้าข่ายเสื้อแดงเฉด R2, กลุ่มเป็นกลาง N และเสื้อเหลืองเฉด Y2 มีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า "ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตย เพราะคนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย" มากกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างมีนัยยะสำคัญ ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มเสื้อแดงในกรุงเทพฯไม่ได้มีเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตยอย่างเป็นเอกฉันท์มากเท่ากลุ่มเสื้อแดงในต่างจังหวัด สาเหตุหนึ่งอาจเป็นเพราะความเป็นเมืองหลวงตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ในแง่ของความเห็นเกี่ยวกับความความเหลื่อมล้ำในสังคมพบว่าข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวอย่างจากต่างจังหวัดและในกรุงเทพนั้นสอดคล้องกัน กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลืองมีแนวโน้มจะเห็นว่าช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนห่างมากจนรับไม่ได้มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดง ยกเว้นกลุ่มเสื้อเหลืองเฉด Y1 ในต่างจังหวัดซึ่งมีแนวโน้มจะรับได้กับความห่างระหว่างคนรวยและคนจนมากเท่าๆ กับกลุ่มเสื้อแดงเฉด R1

สุดท้ายเมื่อพิจารณาถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายด้านสังคม ผลสำรวจพบว่าในกลุ่มตัวอย่างจากต่างจังหวัด กลุ่มเสื้อเหลืองเฉด Y2 จะมีแนวโน้มเห็นว่านโยบายประชานิยมจะทำให้ประชาชนเคยตัวและพึ่งพารัฐมากขึ้นมากกว่ากลุ่มอื่น นอกจากนี้แล้วกลุ่มเป็นกลาง (N) และกลุ่มเสื้อเหลืองเฉด Y2 มีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับการให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นดูแลงบประมาณน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนกลุ่มเป็นกลาง (N) และกลุ่มเสื้อเหลืองเฉด Y1 มีแนวโน้มจะอยากให้ผู้ว่าราชการจังหวัดควรมาจากการเลือกตั้งน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ เช่นกัน ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่ากลุ่มคนเสื้อแดงมีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับนโยบายที่ถูกเรียกว่า "ประชานิยม"ต่างๆ ของรัฐมากกว่ากลุ่มคนเสื้อเหลือง และกลุ่มคนเสื้อแดงมีแนวโน้มสนับสนุนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มอื่น

อย่างไรก็ตาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายด้านสังคมของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละสีไม่ได้แบ่งแยกอย่างชัดเจนเหมือนในต่างจังหวัด ผลสำรวจพบว่านอกจากกลุ่มเสื้อเหลืองแล้ว ยังมีกลุ่มเสื้อแดงเฉด R2 ที่มีแนวโน้มจะเห็นว่า"นโยบายประชานิยมจะทำให้ประชาชนเคยตัวและพึ่งพารัฐมากขึ้น" และมีแนวโน้มจะไม่เห็นด้วยกับการ "ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง" สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามในเขตกรุงเทพฯ อาจมีเจตคติแบบชาวเมืองหลวงอยู่ในตัว เช่นเดียวกับในกรณีของเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งถึงแม้การวิเคราะห์ multinomial logit ในครั้งนี้จะได้ควบคุมตัวแปรทางเศรษฐกิจสังคมไปแล้ว ก็ยังพบว่าประชากรในกรุงเทพฯ (โดยเฉพาะกลุ่มเสื้อแดงเฉด R2) ยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายด้านสังคมคล้ายกับของกลุ่มเสื้อเหลืองมากกว่ากลุ่มเสื้อแดงเฉดอื่นๆเสียอีก

6. บทสรุป

งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการทำความเข้าใจความแตกต่างระหว่างกลุ่มขั้วความคิดทางการเมืองเชิงภาพรวม โดยใช้ข้อมูลจากการสุ่มเก็บแบบสอบถามใน 5 จังหวัดของประเทศไทย คือ อุดรธานี พิษณุโลก พระนครศรีอยุธยา นครศรีธรรมราช และ กรุงเทพมหานคร ในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน พ.ศ.2555 ผู้วิจัยเสนอว่ากลุ่มผู้เห็นพ้องหรือสนับสนุนการเคลื่อนไหว

ของคนเสื้อแดงสามารถแบ่งออกได้เป็นอย่างน้อย 4 กลุ่มย่อย ในขณะที่กลุ่มผู้เห็นพ้องหรือสนับสนุนการเคลื่อนไหวของคนเสื้อเหลืองสามารถแบ่งออกได้เป็นอย่างน้อย 3 กลุ่มย่อยโดยในแต่ละกลุ่มสีนั้นมีทั้งสมาชิกที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเชิงประเด็นเท่านั้น(issue based)[11] และสมาชิกที่เห็นด้วยกับการสนับสนุนบุคคลหรือผู้นำด้วย[12]อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้พบว่าสัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนบุคคลหรือผู้นำเพียงอย่างเดียวมีน้อยมาก

การศึกษาในครั้งนี้ได้จำแนกประเด็นการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อเหลืองออกเป็นประเด็นการแก้ปัญหาคอร์รัปชั่นและประเด็นการเชิดชูความเป็นอนุรักษ์นิยมและชาตินิยม สำหรับประเด็นการเคลื่อนไหวที่กลุ่มเสื้อแดงถูกจำแนกออกเป็นประเด็นเรื่องแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ และประเด็นการต่อสู้เพื่อให้อดีตนายกฯทักษิณกลับมา ทั้งนี้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดงจำนวนไม่น้อยยังมีความเห็นพ้องกับกลุ่มเสื้อเหลืองในประเด็นเรื่องการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านคอร์รัปชั่น และเรื่องการเชิดชูความอนุรักษ์นิยมและชาตินิยม

ในด้านเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลืองมีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดง นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มจะเห็นด้วยกับนโยบายที่เรียกว่าประชานิยม และการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดง อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างระหว่างเสื้อเหลือง-เสื้อแดงนี้เห็นไม่ชัดนักในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือผู้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อแดงส่วนหนึ่ง (เฉด R2) ก็มีเจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย และมีความเห็นต่อนโยบายประชานิยมคล้ายๆกับคนเสื้อเหลือง กล่าวคือมีแนวโน้มจะไม่เห็นด้วยกับนโยบายที่เรียกว่าประชานิยม และเห็นว่า “ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตยเพราะคนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย”ความแตกต่างระหว่างผลการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดชี้ให้เห็นถึงความต่างกันของเจตคติทางการเมืองและสวัสดิการสังคมระหว่างประชากรในเมืองหลวงและประชากรในต่างจังหวัดด้วย

---

[11]เช่น กลุ่มเสื้อแดงจะมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ และกลุ่มเสื้อเหลืองจะมีแนวโน้มเห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชั่น

[12]เช่นเคลื่อนไหวเพื่อให้อดีตนายกทักษิณกลับมา

สุดท้าย ผลของการวิเคราะห์ที่พบว่าผู้สนับสนุนเสื้อแดงไม่ได้รู้สึกไม่พอใจกับความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจมากกว่าผู้สนับสนุนเสื้อเหลืองมีนัยยะว่าความไม่พอใจของคนเสื้อแดงอาจไม่ได้มาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นหลักอีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างทางด้านทางเศรษฐกิจสังคม ยังพบว่ารายได้ไม่ได้เป็นปัจจัยชี้ความต่างระหว่างคนเสื้อเหลืองและคนเสื้อแดง (หลังจากที่ได้เพิ่มตัวแปรควบคุมอื่นๆลงไปในแบบจำลอง พบว่าตัวแปรรายได้ไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ) แต่กลับเป็นปัจจัยด้านอาชีพและวุฒิการศึกษา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อแดงมีแนวโน้มจะมีอาชีพที่มั่นคงน้อยกว่า และมีวุฒิการศึกษาน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าข่ายเสื้อเหลือง ดังนั้นข้อสังเกตุที่ว่าผู้สนับสนุนเสื้อแดงมีแนวโน้มจะมีรายได้ต่ำกว่าผู้สนับสนุนเสื้อเหลืองนั้นน่าจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะของอาชีพ และวุฒิการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะในกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มการศึกษาใดๆ แล้วพบว่ารายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการสนับสนุนกลุ่มเสื้อเหลืองหรือกลุ่มเสื้อแดง

ผลการวิเคราะห์ครั้งนี้อาจสรุปได้ว่าพื้นฐานของความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้นสองประเภทที่มีความแตกต่างสำคัญอยู่ที่ความมั่นคงในชีวิตข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของ อภิชาต (2556) ที่ว่าความขัดแย้งครั้งนี้เป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้นกลางเก่าและชนชั้นกลางใหม่ (หรือชนชั้นกลางระดับล่าง) โดยชนชั้นกลางเก่านั้นมีความมั่นคงในอาชีพมากกว่า และมีช่องทางในการต่อรองกับรัฐผ่านกลไกที่หลากหลายไม่เฉพาะแต่การเลือกตั้งอย่างเดียว สำหรับชนชั้นกลางใหม่นั้นมีแนวโน้มจะมีความมั่นคงในอาชีพน้อยกว่า และไม่ได้มีช่องทางในการต่อรองกับรัฐมากเท่าใดนัก การเลือกตั้งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญคนกลุ่มนี้ การเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งนั้นได้รับการเน้นย้ำอีกจากการที่นโยบายของรัฐบาลสามารถตอบโจทย์ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจของชนชั้นกลางระดับล่างได้บ้าง โดยเฉพาะโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และโครงการกองทุนหมู่บ้าน อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้ชี้ว่าประชากรทั้งฝ่ายเสื้อเหลืองและเสื้อแดงไม่ได้เห็นต่างกันไปทุกประเด็น ทั้งสองฝ่ายนั้นมีความเห็นร่วมในประเด็นทางการเมืองและสังคมโดยทั่วไป ตัวอย่างเช่น การต่อต้านคอร์รัปชั่น การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล่ำทางเศรษฐกิจ และการให้สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส

ตารางที่ 9

การประมาณค่า marginal effects**ของตัวแปรแต่ละตัวต่อแนวโน้มที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะอยู่ในแต่ละกลุ่มสี** specification **ที่** 1 **(และใช้ตัวอย่างจากทุกจังหวัดยกเว้นกทม.)**

ใช้กลุ่ม R1 เป็นกลุ่มอ้างอิง	**None**	**R2**	**N**	**Y2**	**Y1**
	coef/t	**coef/t**	**coef/t**	**coef/t**	**coef/t**
การศึกษา (จำนวนปี)	-0.062	0.037***	-0.008	0.055***	0.107**
	(-1.345)	(9.078)	(-0.332)	(3.967)	(2.176)
รายได้ (10,000 บาทต่อเดือน)	-0.108***	-0.076	0.013	-0.000	0.048
	(-2.742)	(-1.018)	(0.115)	(-0.002)	(0.318)
เพศ (ตัวแปร dummy เทียบกับหญิง)					
= 1 ถ้าเป็นชาย	0.308	0.127*	0.082	0.073	0.041
	(1.524)	(1.752)	(0.548)	(0.325)	(0.126)
พื้นที่ (ตัวแปร dummy เทียบกับในเขตเทศบาล)					
= 1 ถ้าอยู่นอกเขตเทศบาล	-0.497	0.255	-0.397	-0.146	-0.191
	(-0.809)	(0.710)	(-1.134)	(-0.312)	(-0.534)
อายุ (ตัวแปร dummy เทียบกับ 18-25 ปี)					
=1 ถ้าอายุ 26-40 ปี	-1.210**	0.485	-0.171	0.041	-1.184**
	(-2.047)	(1.024)	(-0.286)	(0.058)	(-2.397)
=1 ถ้าอายุ 41-60 ปี	-1.181**	0.515	-0.509	-0.061	-0.609
	(-2.503)	(1.506)	(-1.133)	(-0.092)	(-1.182)
=1 ถ้าอายุ 61 ปีขึ้นไป	-0.920	-0.012	-0.436	-0.183	-0.268
	(-1.202)	(-0.029)	(-1.642)	(-0.329)	(-0.803)
อาชีพ (ตัวแปร dummy เทียบกับว่างงาน)					
=1 ถ้าเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐ	-0.083	0.016	-0.531	0.334	-0.038
	(-0.286)	(0.048)	(-1.012)	(0.588)	(-0.090)
=1 ถ้าเป็นพนักงานเอกชน	0.640	0.668***	0.165	0.532	0.931*
(formal)	(0.718)	(7.149)	(0.323)	(0.766)	(1.674)
=1 ถ้าเป็นพนักงานเอกชน	0.378	0.832*	-0.510	0.532	-12.232***
(informal)	(0.460)	(1.739)	(-0.536)	(0.682)	(-11.227)
=1 ถ้าเป็นธุรกิจส่วนตัว	0.411*	0.338*	0.137	0.551	0.122
	(1.764)	(1.851)	(0.730)	(0.745)	(0.225)
=1 ถ้าเป็นเกษตรกร	-0.516	0.491	-0.304	0.264	-0.687***
	(-1.015)	(1.160)	(-0.908)	(0.432)	(-3.448)

(ต่อ)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ใช้กลุ่ม R1 เป็นกลุ่มอ้างอิง	None	R2	N	Y2	Y1
	Coef/t	Coef/t	Coef/t	Coef/t	Coef/t
=1 ถ้าเป็นรับจ้าง	0.140	0.294**	-0.046	0.225	0.181
	(0.579)	(2.073)	(-0.174)	(0.506)	(0.616)
=1 ถ้าเป็นนักเรียน/นักศึกษา	-1.068	0.758	-0.429	0.054	-2.091*
	(-1.485)	(1.030)	(-0.459)	(0.039)	(-1.918)
=1 ถ้าเป็นแม่บ้าน	0.146	1.283**	0.132	1.264	-0.550
	(0.133)	(2.207)	(0.134)	(1.074)	(-0.963)
=1 ถ้ามีอาชีพอื่นๆ	-0.391	0.026	-0.979	0.206	-1.005
	(-0.560)	(0.060)	(-1.281)	(0.174)	(-1.116)
การเข้าร่วมกิจการทางการเมือง (ตัวแปร dummy)					
=1 ถ้าเคยเข้ารวมกิจกรรมทางการเมือง	-0.122	0.057	-0.637***	-0.644***	-0.372***
	(-0.193)	(0.816)	(-3.195)	(-5.943)	(-2.814)
ความเชื่อเกี่ยวกับประชาธิปไตย					
ประชาธิปไตยคือการเคารพในเสียงส่วนใหญ่	-0.276**	0.570***	-0.064	0.247	-0.166
	(-2.522)	(3.481)	(-0.337)	(1.506)	(-1.282)
ประชาธิปไตยอาจมีปัญหาในตัวเองแต่ก็ดีกว่าการ	-0.267*	0.386***	-0.195*	0.161	-0.268
ปกครองรูปแบบอื่นๆ	(-1.649)	(3.091)	(-1.857)	(1.239)	(-1.354)
ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตย เพราะคน	-0.024	0.164	0.049	-0.007	-0.006
ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย	(-0.672)	(1.095)	(0.487)	(-0.078)	(-0.092)
ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนและความเหลื่อมล้ำในสังคม					
ความเป็นอยู่ของตนดีขึ้นหลังปี พ.ศ. 2549 เทียบกับ	0.464	0.320***	0.196**	0.280**	0.101
ก่อนปีพ.ศ.2549	(1.147)	(2.856)	(1.989)	(2.421)	(0.867)
ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนห่างมากจนรับไม่ได้	0.214***	0.210	0.305***	0.311***	-0.007
	(3.195)	(1.563)	(6.026)	(2.895)	(-0.109)
ฐานะของตนดีกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคม	0.138	0.211***	0.096	0.241	0.002
	(0.878)	(3.014)	(0.707)	(1.471)	(0.007)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายด้านสังคม					
ใครจ่ายภาษีมากกว่าควรได้สวัสดิการมากกว่า	0.016	-0.054	-0.097	-0.169*	0.116
	(0.104)	(-0.293)	(-0.730)	(-1.930)	(0.604)
นโยบายประชานิยมจะทำให้ประชาชนเคยตัวและ	0.074	0.040	0.061	0.090**	0.143
พึ่งพารัฐมากขึ้น	(1.062)	(0.443)	(0.736)	(2.424)	(1.109)
รัฐควรช่วยเหลือผู้ยากจนและคนด้อยโอกาสมากกว่า	-0.089	0.126	0.109	0.014	-0.126
	(-0.463)	(0.990)	(1.094)	(0.447)	(-0.442)

(ต่อ)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ใช้กลุ่ม R1 เป็นกลุ่มอ้างอิง	None	R2	N	Y2	Y1
	Coef/t	Coef/t	Coef/t	Coef/t	Coef/t
อยากให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นดูแลงบประมาณ	0.029	-0.050	-0.376*	-0.268**	-0.210
	(0.152)	(-0.575)	(-1.751)	(-2.267)	(-0.492)
อยากให้ผู้ว่าราชการจังหวัดควรมาจากการเลือกตั้ง	-0.318	0.031	-0.176*	-0.164	-0.343***
	(-1.543)	(0.155)	(-1.815)	(-0.971)	(-3.842)
อยากให้นายกฯมาจากการเลือกตั้ง	0.194	0.281**	-0.022	0.295*	0.376***
	(-1.286)	(2.120)	(-0.174)	(1.900)	(3.277)
จังหวัด (ตัวแปร dummy เทียบกับพิษณุโลก)					
=1 อยุธยา	-0.807***	0.314	0.097	-0.436***	-0.202
	(-3.196)	(1.346)	(0.507)	(-2.926)	(-1.017)
=1 นครศรีธรรมราช	0.814***	0.963***	1.066***	1.775***	1.943***
	(22.097)	(16.625)	(12.943)	(20.774)	(17.450)
=1 อุดรธานี	-3.145***	0.559*	-1.044***	-1.111***	-2.300***
	(-6.278)	(1.799)	(-3.528)	(-5.717)	(-11.081)
ค่าคงที่ของแบบจำลอง	3.117	-10.205***	0.603	-5.197***	-0.863
	(1.155)	(-11.092)	(0.321)	(-2.984)	(-0.689)
จำนวนตัวอย่าง	1,606	1,606	1,606	1,606	1,606

หมายเหตุ : *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1 โดยตัวเลขในวงเล็บเป็นค่า t-statistic เพื่อทดสอบ H_0: ค่า marginal effect มีค่าเท่ากับศูนย์ (ใช้ heteroskedasticity-robust standard error ที่ให้มี cluster ได้ที่ระดับของกลุ่มสีมาคำนวณค่า t-statistics)

ตารางที่ 10

การประมาณค่า marginal effects ของตัวแปรแต่ละตัวต่อแนวโน้มที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะอยู่ใน แต่ละกลุ่มสี (ใช้ตัวอย่างเฉพาะจากกทม.)

ใช้กลุ่ม R1 เป็นกลุ่มอ้างอิง	None	R2	N	Y2	Y1
	coef/t	coef/t	coef/t	coef/t	coef/t
การศึกษา (จำนวนปี)	0.071	0.059	0.120**	0.046	0.116*
	(0.986)	(1.329)	(2.368)	(0.989)	(1.646)
รายได้ (10,000 บาทต่อเดือน)	-0.399*	-0.156	-0.021	0.038	-0.026
	(-1.808)	(-1.234)	(-0.174)	(0.324)	(-0.153)
เพศ (ตัวแปร dummy เทียบกับหญิง)					
= 1 ถ้าเป็นชาย	-0.029	0.008	0.242	0.242	0.202
	(-0.057)	(0.025)	(0.710)	(0.764)	(0.413)
พื้นที่ (ตัวแปร dummy เทียบกับในเขตเทศบาล)					
= 1 ถ้าอยู่นอกเขตเทศบาล	-	-	-	-	-
อายุ (ตัวแปร dummy เทียบกับ 18-25 ปี)					
=1 ถ้าอายุ 26-40 ปี	1.675	-0.220	-0.731	-0.629	0.264
	(1.011)	(-0.332)	(-1.142)	(-0.991)	(0.224)
=1 ถ้าอายุ 41-60 ปี	2.125	0.549	-0.229	-0.147	1.508
	(1.260)	(0.799)	(-0.340)	(-0.221)	(1.228)
=1 ถ้าอายุ 61 ปีขึ้นไป	1.963	-0.509	0.414	0.323	2.863**
	(1.030)	(-0.524)	(0.460)	(0.373)	(2.022)
อาชีพ (ตัวแปร dummy เทียบกับว่างงาน)					
=1 ถ้าเป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐ	1.817	0.485	0.358	0.964	0.690
	(1.222)	(0.562)	(0.410)	(1.113)	(0.602)
=1 ถ้าเป็นพนักงานเอกชน	0.930	1.047	0.291	0.997	-0.064
(formal)	(0.638)	(1.457)	(0.383)	(1.330)	(-0.060)
=1 ถ้าเป็นพนักงานเอกชน	1.964	0.584	-0.212	0.053	0.065
(informal)	(1.158)	(0.611)	(-0.204)	(0.053)	(0.044)
=1 ถ้าเป็นธุรกิจส่วนตัว	0.848	-0.019	-0.587	-0.300	-0.348
	(0.709)	(-0.033)	(-0.949)	(-0.490)	(-0.443)

(ต่อ)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ใช้กลุ่ม R1 เป็นกลุ่มอ้างอิง	None	R2	N	Y2	Y1
	coef/t	coef/t	coef/t	coef/t	coef/t
=1 ถ้าเป็นเกษตรกร	2.040	4.418	0.845	20.266	0.888
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.003)	(0.000)
=1 ถ้าเป็นรับจ้าง	1.279	-0.040	-1.149	-0.321	-1.168
	(1.032)	(-0.062)	(-1.531)	(-0.464)	(-1.144)
=1 ถ้าเป็นนักเรียน/นักศึกษา	3.465*	-1.522	-1.065	-0.399	-0.456
	(1.645)	(-1.297)	(-0.992)	(-0.386)	(-0.262)
=1 ถ้าเป็นแม่บ้าน	0.805	-1.048	-2.169**	-1.676*	-2.203
	(0.563)	(-1.273)	(-2.291)	(-1.904)	(-1.634)
=1 ถ้ามีอาชีพอื่นๆ	2.677	1.767	-0.042	0.693	-13.964
	(1.398)	(1.392)	(-0.026)	(0.506)	(-0.012)
การข้าร่วมกิจการทางการเมือง (ตัวแปร dummy)					
=1 ถ้าเคยเข้ารวมกิจกรรมทางการเมือง	0.008	0.239	-0.623	0.433	-0.428
	(0.013)	(0.618)	(-1.240)	(1.104)	(-0.609)
เจตคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย					
ประชาธิปไตยคือการเคารพในเสียงส่วนใหญ่	-0.576**	0.282	-0.538***	-0.060	-0.582**
	(-2.354)	(1.499)	(-3.103)	(-0.340)	(-2.388)
ประชาธิปไตยอาจมีปัญหาในตัวเองแต่ก็ดีกว่าการ	0.087	-0.339**	0.111	0.074	0.055
ปกครองรูปแบบอื่นๆ	(0.351)	(-2.275)	(0.645)	(0.464)	(0.222)
ประเทศไทยยังไม่พร้อมกับประชาธิปไตย เพราะ	-0.031	0.250**	0.341***	0.428***	0.268
คนส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย	(-0.157)	(2.092)	(2.662)	(3.558)	(1.518)
ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของตนและความเหลื่อมล้ำในสังคม					
ความเป็นอยู่ของตนดีขึ้นหลังปีพ.ศ. 2549 เทียบ	0.192	-0.325*	0.418**	0.041	0.111
กับก่อนปีพ.ศ.2549	(0.633)	(-1.857)	(2.140)	(0.225)	(0.396)
ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนห่างมาก	0.174	0.326*	0.801***	0.478**	1.381***
จนรับไม่ได้	(0.582)	(1.692)	(3.651)	(2.451)	(3.823)
ฐานะของตนดีกว่าคนกลุ่มอื่นๆในสังคม	-0.366	0.107	-0.312*	-0.192	-0.296
	(-1.326)	(0.673)	(-1.680)	(-1.144)	(-1.076)

(ต่อ)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ใช้กลุ่ม R1 เป็นกลุ่มอ้างอิง	None coef/t	R2 coef/t	N coef/t	Y2 coef/t	Y1 coef/t
ความคิดเห็นเกี่ยวกับขอบเขตและบทบาทของรัฐในการดำเนินนโยบายด้านสังคม					
ใครจ่ายภาษีมากกว่าควรได้สวัสดิการมากกว่า	-0.074	-0.327**	-0.336**	-0.519***	-0.406**
	(-0.354)	(-2.483)	(-2.414)	(-3.901)	(-1.993)
นโยบายประชานิยมจะทำให้ประชาชนเคยตัวและพึ่งพารัฐมากขึ้น	0.007	0.277**	0.199	0.609***	0.268
	(0.037)	(2.329)	(1.507)	(4.828)	(1.479)
รัฐควรช่วยเหลือผู้ยากจนและคนด้อยโอกาสมากกว่า	-0.084	0.909***	0.097	0.447***	-0.015
	(-0.352)	(4.695)	(0.602)	(2.663)	(-0.067)
อยากให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นดูแลงบประมาณ	-	-	-	-	-
อยากให้ผู้ว่าราชการจังหวัดควรมาจากการเลือกตั้ง	-0.260	-0.631***	-0.455**	-0.472**	0.255
	(-0.826)	(-3.401)	(-2.292)	(-2.483)	(0.722)
อยากให้นายกฯมาจากการเลือกตั้ง	-0.597**	0.128	-0.111	0.227	-0.333
	(-2.069)	(0.624)	(-0.513)	(1.053)	(-0.977)
ค่าคงที่ของแบบจำลอง	2.086	-3.566*	-0.600	-4.488**	-5.263
	(0.630)	(-1.779)	(-0.286)	(-2.177)	(-1.586)
จำนวนตัวอย่าง	594	594	594	594	594

หมายเหตุ : *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1โดยตัวเลขในวงเล็บเป็นค่า t-statistic เพื่อทดสอบ H_0: ค่า marginal effect มีค่าเท่ากับศูนย์ (ใช้ heteroskedasticity-robust standard error ที่ให้มี cluster ได้ที่ระดับของกลุ่มสีมาคำนวณค่า t-statistics)

บรรณานุกรม

อภิชาต สถิตนิรามัย (2556) “เหลือง VS แดง: สีของความขัดแย้งทางชนชั้น?” ในชาญวิทย์ เกษตรศิริ บรรณาธิการ พฤษภา-พฤษภา: สังคมรัฐไทยกับความรุนแรงทางการเมือง มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์: กรุงเทพ.

Berglund, Henrik. 2004. “Religion and Nationalism: Politics of BJP” *Economic and Political Weekly* 39(10): 1064-1070.

Favero, C.,Marcellino, M. and Francesca, N. 2005. “Principal Components at Work: The Empirical Analysis of Monetary Policy with Large DataSets” *Journal of Applied Econometrics* 20(5): 603-620.

Fuller, Dan A., Alston Richard M. and Vaughan, Michael B. 1995. “The Split between Political Parties on Economic Issues: A Survey of Republicans, Democrats, and Economists”. *Eastern Economic Journal* 21(2): 227-238.

Greene, William H. 2012. *Econometrics Analysis*. 7th ed., Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Jolliffe, Ian T. 2002. *Principal Component Analysis*, Series: Springer Series in Statistics, 2nd ed., New York: Springer.

Koo, Hagen. 1991. “Middle Classes, Democratization, and Class Formation: The Case of South Korea” *Theory and Society* 20(4): 485-509.

Kristov, L., Lindert, P. and McClelland, R. 1992.“Pressure Groups and Redistribution”.*Journal of Public Economics* 48(2): 135-163.

Maruyama, Geoffrey M. 1997. *Basics of Structural Equation Modeling*. London: SAGE Publications.

McFadden, Daniel L. 1977. "Quantitative methods for analyzing travel behaviour of individuals: Some recent developments".Working paper 474, Cowles Foundation.

----------. 1981. Econometric models of probabilistic choice. In Charles Manski and Daniel McFadden (eds). *Structural Analysis of Discrete Data with Econometric Applications*, pp, 198–272. Cambridge, MA: MIT Press.

----------. 1987, "Regression-based specification tests for the multinomial logit model" *Journal of Econometrics* 34: 63–82.

Prasad, M., Perrin, A., Bezila,K., Hoffman,S., Kindleberger,K., Manturuk,K., Powers,A.and Payton, A. 2009. "The Underserving Rich: "Moral values" and the White Working class". *Sociological Forum* 24(2): 225-253.

Ross, George. 1978. "Marxism and the New Middle Classes: French Critiques," *Theory and Society* 5 (2): 163-190.

Rathbun, Brian C. 2007."Hierarchy and Community at Home and Abroad: Evidence of a Common Structure of Domestic and Foreign Policy Beliefs in American Elites". *Journal of Conflict Resolution* 51(3): 379-407.

Siamwalla, Ammar and Jitsuchon, Somchai. 2012. The Socio-Economic Bases of theRed/Yellow Divide: A Statistical Analysis. in Michael Montesano, Pavin Chachavalpongpun and Aekapal Chongvilaivan (eds). *Bangkok May 2010: Perspectives on a Divided Thailand*, pp, 64-71.

Singapore, Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS) Publishing.

Sorens, J., Muedini, F. and Ruger W. 2008. "U. S. State and Local Public Policies in 2006: A New Database". *State Politics & Policy Quarterly* 8(3): 309-326.

Train, Kenneth. 2003. *Discrete Choice Methods with Simulation*, Cambridge, MA: Cambridge University Press.

Weisberg, Herbert F. and Tanaka Aiji. 2001. “Change in the Spatial Dimensions of Party Conflict: The Case of Japan in the 1990s”.*Political Behavior* 23(1): 75-101.

Yamane, Taro. 1967. *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd ed., New York: Harper and Row.